

AAMUN KOITTO

Ortodoksinen seurakunta- ja aikakauslehti

4 ♦ 29.7.2019 ♦ 8 €

TALOUS JA HENGELLISYYS

*Miten seurakunnan
talous rakentuu?*

*Työtä maailman
parantamiseksi*

AAMUN KOITTO

Ortodoksinen aikakauslehti

tässä numerossa

- 2-3 **Sisältö**
Nyt ja iankaikkisesti
Pääkirjoitus
- 4-7 **Yhteinen kristillinen**
ohjelmanjulistus
- 8-9 **Miten seurakunnan talous**
rakentuu?
- 10-11 **Filantropia, hankkeita**
maailman hyväksi
- 12-13 **Kasvokkain**
Hannu Hoskonen
- 14 **Renkaita vedessä**
- 15 **Seurakunnan talous ulkomailla**
- 16-17 **Päiväkoti Pääsky**
- 18-19 **Solina**
– arjesta pyhyyteen,
pyhydestä arkeen
- 20-23 **Uutisvaaka, Vieraskirja, Media**
- 24 **Kirjat**
- 25 **Venäjänkielinen kirjoitus**
- 26-27 **Ilmoituksia**
- 28 **Isien opetuksia**

FILANTROPIA RY.

Hankkeet ovat tapa tehdä Filantropian työtä.

MARI VAINIO

Seurakuntatalous rakentuu verotuloista.

LEHTIKUVA

Ekologiset ongelmat uhkaavat heikentää ihmisten välistä solidaarisuutta.

Aamun Koitto on PSHV:n sekä Kuopion ja Karjalan hiippakunnan seurakuntien lehti, perustettu 1896, www.aamunkoitto.fi

Kustantaja Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskunta ry. (PSHV), Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo

Toimituskunta Kuopion ja Karjalan hiippakunnan metropoliitta Arseni, toimittaja Risto Lindstedt, toimittaja Mauri Liukkonen, pastori Harri Peiponen, pastori Tuomas Kallonen, kanttori Valeria Ratilainen, toimitussihteeri Mari Vainio

Päätoimittaja metropoliitta Arseni, Kotalahdentie 49, 71920 Pajujärvi, p. 050 311 0349, metropoliitta.arseni@ort.fi

Toimitussihteeri Mari Vainio, p. 050 564 8899, mari.vainio@ort.fi **Tilaukset, peruutukset, osoitteenmuutokset ja laskutus** p. 0400 361190, aamun.koitto@ort.fi **Ilmoitusmyynti, -aineistot ja trafiikki** p. 050 5845587, simo.palviainen@aurana.fi **Taitto** Aste Helsinki Oy **Painaminen** PunaMusta Oy

Seuraava numero ilmestyy 21.10. **Seuraavan numeron aineistopäivä** 9.9. **Kannen kuva** Lehtikuva
ISSN 0355-9009

nyt ja iankaikkisesti

Talouden turva

Ulkoisen elämäni ylä- ja alamäet ovat aina vaikuttaneet merkittävästi sekä henkiseen että hengelliseen tilaani. Kun töitä ja rahaa on riittänyt, olen jaksanut osallistua jumalanpalveluksiin ja seurakunnan muuhun toimintaan. Kuin itsestään se on tuonut minut lähemmäs Jumalaa, antanut rohkeutta ja voimia rukoilla.

Lapsuudessa, lestadiolaisen mummoni kasvatamana opin, että Jumalan puoleen käännytään kahdessa asiassa: syntien anteeksi pyytämisessä ja kiitoksessa. Ortodoksiseen kirkkoon liittytyäni olen yrittänyt opetella rukoilemaan myös silloin, kun tarvitsen voimia vaikeuksista selviämiseen. Se ei ole ollut minulle helppoa enkä tosiaankaan ala ensimmäiseksi rukoilla, kun ”taskun pohjalta itkee viimeinen lantti”. Päinvastoin, yritän vain keskittyä olemattomaan talouteeni ja sen kuntoon saamiseen. Rukoilemisen aika on sitten joskus, kun voimat taas riittävät.

Oikeastaan en tuota ihmettele. Aina vain kove-nevassa yhteiskunnallisissa asenneilmastossa vaatimus selviytyä omin neuvoin kasvaa kasvamistaan. On vaikea uskoa, että Jumalakaan auttaisi.

Seurakunnanneuvoston jäsenenä huolehdin omalta osaltani myös seurakunnan talousasioista. Elämme tiukkoja aikoja eikä ole samantekevää, mihin ja miten rahaa käytetään, vaikka sitä kaiken välttämättömään riittääkin. Seurakuntalaisten käsitys siitä, mikä on välttämätöntä, vaihtelee sekin. Jollekin ulkonaiset puitteet merkitsevät paljon, jonkun mielestä tärkeintä on hengellinen sisältö, jumalanpalvelukset. Yksi arvostaa kerhoja, matkoja ja vaikkapa kirkkokahveja, toinen odottaa saavansa omaisensa maksettujen verojen vastineeksi kohtuullisin kuluin hautaan.

Ilman kunnossa olevaa taloutta ei seurakunta voi moninaisia tehtäviään hoitaa. Haluamme tai emme, raha ratkaisee paljon. Toivoa sopii, että kaikkien taloudellisten paineiden keskelläkin muistamme seurakunnissa sen tärkeimmän emmekä tingi jumalanpalvelusten järjestämisestä.

Helena Mehtonen

Toiminnan ja talouden liitto

Talous ja hengellisyys nähdään usein toisilleen vastakkaisina asioina. Siitähän todistaa esimerkiksi keskiajalla pyhien Josef Volokolomskilaisen ja Nils Sorskin välille kehkeytynyt kiista luostarien maanomistuksesta. Omaisuudettomuuden puolesta kiivaillut Sorski jäi häviölle, mikä teki jatkossa mahdolliseksi luostaritoiminnan taloudelliset edellytykset.

Kirkon, seurakunnan tai luostarin elämässä hengellisyys ja taloudenhoito kulkevat käsi kädessä, sillä kirkollista toimintaa ei voida jatkaa ilman riittäviä taloudellisia resursseja. Yliopistolliseen teologiseen koulutukseen ei seurakunnan taloudenhoiton opiskelu kuitenkaan kuulu, vaikka se on tärkeä osa kirkkoherrojen työtä. Pappien taloudenhoiton koulutuksesta on sen vuoksi huolehdittava kirkon omissa opinnoissa.

Seurakuntien talous rakentuu kirkon jäsenten maksamalle kirkollisverolle. Keskushallintoa ja hiippakuntahallintoa rahoitetaan puolestaan valtiolta saatavalla avustuksella. Sen suuruus määrätään hallituksen budjettineuvotteluissa, eikä sen myöntäminen suinkaan ole itsestäänselvyys. Emeritus arkkipiispa Johannes pohti vuosi ennen kuolemaansa antamassaan haastattelussa kirkon talouden kipukohtia ja totesi, että valtiolta saatava apu ei periaatteessa ole oikein, koska silloin kirkko ei itse kannu vastuuta.

Meneillään olevan seurakuntarakenteen uudistamisen yhtenä tavoitteena on toiminnan takaaminen myös talouden osalta. Muutamat pienet seurakunnat ovat näihin päiviin saakka kyenneet jatkamaan toimintaansa vain kirkon keskusrahaston merkittävällä tuella. Vaikka meillä on jo satavuotinen perinne valtiokirkkona, on emeritus arkkipiispa Johanneksen mukaan tulevaisuuden tavoite, että kirkko itse pyrkii vastaamaan kaikista menoistaan. Näinhän on jo nyt miltei kaikissa ortodoksisissa paikalliskirkoissa, joissa tulot koostuvat seurakuntalaisten lahjoituksista ja toimitusmaksuista.

Myöhemmin syksyllä on edessä valtuustojen vaalit. Uusilla luottamusmiehillä onkin luvassa poikkeuksellinen kausi, jota värittää seurakuntien liitokset monine käytännön kysymyksineen.

Metropoliitta Arseni

YHTEINEN KRISTILLINEN OHJELMAN- JULISTUS YHTEISEKSI HYVÄKSI

Ekumeenisen patriarkan Bartolomeoksen 26.5.2018
Vatikaanissa pitämä puhe.

"Se, mikä on aidosti kristillistä, on myös olennaisesti yhteiskunnallista. Usko ei rajoitu vain sieluun, ilman vähintäkään kiinnostusta sosiaalisiin seikkoihin, vaan uskolla on keskeinen merkitys yhteiskunnan tasolla."

Elämme tällä hetkellä vakavan globaal-
lin kriisin ja sen yhteiskunnallisten
seurausten keskellä. Näkemyksem-
me mukaan tämä maailmanlaajui-
nen kriisi on solidaarisuuden kriisi, solidaa-
risuuden murenemisen jatkuva prosessi. Se
vaarantaa koko ihmiskunnan tulevaisuuden.
Olemme täysin vakuuttuneita siitä, että ih-
miskunnan tulevaisuus riippuu kyvystämme
torjua nykyistä kriisiä ja vahvistaa solidaari-
suuden kulttuuria.

Mistä solidaarisuuden kriisi johtuu? Mitkä
ovat sen parametrit ja mitkä yhteiskunnan
alueet ovat kriisin kourissa?

Talous ja ekologia

Viime vuosina maailmaa on ravistellut suun-
naton taloudellinen kriisi, joka liittyy globali-
saatioon ja sen seurauksiin. Kulttuuri on väis-
tynyt talouden vaatimusten tieltä, köyhyys,
nälänhätä ja puute ovat lisääntyneet ja jouk-
kosiirtolaisuuden tragedia on tosiasia. Niin
kutsuttu "markkinatalouden fundamenta-
lismi", voiton jumalallistaminen, ihmisar-
von rinnastaminen omaisuuden määrään,
ihmisen pelkistyminen homo economicus
-olioksi ja ihmisen alistuminen tarpeiden
tyrannialle uhkaavat käsityksemme mukaan
erittäin vakavasti solidaarisuuden kulttuuria.
Nyky-yhteiskunta on muuttumassa jättimäi-

seksi markkinapaikaksi, sosiaalinen vastuun-
tunto kutistuu ja köyhien ja rikkaiden välinen
kuilu kasvaa.

Taloudellisesti menestyvien etuoikeuksien
ja mahdollisimman suuren voiton tavoitte-
lun katsotaan olevan ainoa keino taloudelli-
sen kasvun saavuttamiseksi. Ihmiskunta yhä
kasvavine ja kyltymättömine tarpeineen on
nähdäksemme valmis tuhoamaan hengelli-
sen perintönsä. Olemme vakuuttuneita siitä,
että taloudellisten toimien keskittäminen
yksinomaan voiton maksimointiin ei edistä
kestävää taloudellista kehitystä eikä yhteis-
tä hyvää. Voiton maksimointi jakaa ihmis-
kunnan etuoikeutettuihin ja vähäosaisiin.

Solidaarisuudelle ei enää löydy sijaa, ja näin romahtaa tulevaisuutemme perusta.

Ekologiset kysymykset liittyvät olennaisesti alati kiihtyvään taloudelliseen kehitykseen. Äärimmillen viety ekonomismi aiheuttaa sekä vakavia taloudellisia että ekologisia ongelmia. Ihmisen todellisista tarpeista piittaamaton talous johtaa väistämättä luonnon riistoon ja ympäristömme tuhoon. Ihmiskunta tuhoaa ihmisen olemassaolon ja rinnakkaiselon edellytykset lyhytnäköisen voiton tavoittelun ja ohimenevän edun nimissä. Ekologisten ongelmien seurauksista kärsivät kaikkein eniten sosiaalisesti ja taloudellisesti heikoimmassa asemassa olevat. On itseltään selvää, että ekologiset ongelmat uhkaavat vakavasti ihmisten yhteenkuuluvuutta ja heikentävät ihmisten välistä solidaarisuutta.

Tiede ja teknologia

Tieteen ja teknologian nopeasta kehityksestä on ollut suurta hyötyä, mutta myös seurauksia, jotka eivät edistä solidaarisuuden kulttuuria. Teknologia ei ole enää ihmisen palvelija, vaan hänen tärkein käyttövoimansa. Se vaatii ehdotonta kuuliaisuutta ja sanelee omat periaatteensa kaikille elämäntilanteille. Kaikkivaltiaat sähköiset tiedotusvälineet eivät pelkästään välitä informaatiota, vaan istuttavat ihmismieleen omia arvojaan. Ne muokkaavat uudelleen käsityksiämme elämän tarkoituksesta, ne ohjaavat tarpeitamme luoden tällä tavoin turhia tarpeita ja ne johtavat meitä sähköisen tiedonvälityksen hallitsemaan tulevaisuuteen.

Teknologisten saavutusten viehätysoima saa meidät samastamaan edistyksen ja teknisen kehityksen. Palvomme teknologiaa ja sen parasta symbolia, tietokonetta, jumalanamme. Oletamme saavamme kaikki hyvät asiat, kuten elämänilon, yhteydenpidon, edistyksen, informaation, työpaikat jne. tietokoneelta. *Homo faberista* (tekevästä ihmisestä) tulee *homo fabricatus* (ihminen, joka on rakentamansa koneen osa). Todellisuudessa meillä on valtavasti ongelmia, jotka eivät ole luonteeltaan teknisiä ja joita ei voi ratkaista hankkimalla lisää informaatiota. Sosiaalista epäoikeudenmukaisuutta, avioeroja, väkivaltaa, rikoksia, yksinäisyyttä, fanatismia ja sivilisaatioiden yhteentörmäyksiä ei aiheuta informaation ja teknologian puute. On ilmeistä, että monet näistä ongelmista itse asiassa lisääntyvät käsi kädessä yhteiskunnan tekno-

logisen kehityksen kanssa.

Koskaan aikaisemmin meillä ei ole ollut näin paljon tieteellistä tietoa emmekä ole koskaan aikaisemmin toimineet näin väkivaltaisesti ja tuhoisasti luontoa ja lähimmäisiämme kohtaan. Me jopa jatkamme joukkotuhoaseiden valmistamista ja teemme ydinsodan syttymisen mahdolliseksi. Länsimaissa tiedon ja informaation räjähdysmäinen lisääntyminen on saanut ihmiset suhtautumaan lähimmäisiinsä välinpitämättömästi, vahvistanut individualismia ja saanut ihmiset jumalallistamaan omaisuutensa. Muualla maailmassa teknologinen kehitys etenee usein rinta rinnan sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden ja uskonnollisen fundamentalismin kanssa.

Tosiasia on, että tieteellinen ja teknologinen edistys ei anna vastauksia ihmisen syvimpiin, eksistentiaalsiin ongelmiin eikä pysty poistamaan niitä. Siitä syystä tiede, ”suurvalta”, ei loppujen lopuksi olekaan kaikkivaltias! Koneiden ylivalta, ihmissuhteiden heikkeneminen ja informaatiokaos eivät edistä solidaarisuutta ja yhteistä hyvää. Ne pikemminkin individualisoivat ihmisen persoonan ja vangitsevat hänet virtuaalitodellisuuteen. Tieteen ja teknologian erottaminen ihmisen perustarpeista heikentää ihmisten keskinäistä solidaarisuutta. Samoin ihmisen monenlaiset riippuvuudet ekonomismin, tieudeuskon ja äärimmäisyyksiin vietyjen ihmisluontoa muokkaavien kokeiden maailmasta vaarantavat suuresti yhteiskunnallisen solidaarisuuden.

Kutsu kristittyjen yhteiseen toimintaan

Solidaarisuuden kulttuurin suurimpia vaaroja meidän aikanamme ovat individualismi, itsensä ihannoiminen ja itsensä kahlitsemisen egoistiseen itsetyytyväisyyteen. Ne avaavat kuiluja ihmisten väliin. Nykyaajan hallitsevia sanoja ovat minä, itse, minun, autonomia, itsensä toteuttaminen ja itseihailu. Individualismiin liittyy eudaimonismi, onnellisuusoppi, jonka tavoitteena on tyydyttää elämässä mahdollisimman monta tarvetta ja luoda ja ylläpitää uusia tarpeita. On sattuvasti todettu, että viisaasta ihmisestä (*homo sapiens*) on meidän aikanamme tullut omistava ihminen (*homo habens*), joka saa elämänsänsänsä tavaroiden omistamisesta ja omasta yksilöllisyydestään. Hän on, paitsi mielettömän rikkaan miehen ruumiillistuma (Luuk. 12:17-

21), myös turhamainen, omien ansioittensa pelastavaan vaikutukseen luottava fariseus (Luuk. 18:10-14). On perin luonnollista, että tämä omistava suhde kaikkiin ihmisiin ja kaikkiin esineisiin ja jopa ihmiseen itseensä ei jätä tilaa rakkaudelle eikä solidaarisuudelle, ei jakamiselle eikä yhteisöllisyydelle.

Miten meidän kristittyjen pitäisi suhtautua näihin nykyelämän tosiasioihin? Tiedämme varmasti kaksi asiaa. Emme voi sulkea silmiämme solidaarisuuden kriisiltä, sillä taloudelliset ja sosiaaliset ongelmat järkyttävät ihmisen olemassaolon ja ihmisarvon perusteita. Toiseksi on varmaa, ettei kukaan selviä näistä ongelmista yksin. Tarvitsemme toinen toisiamme. Tarvitsemme yhteisen toimintasuunnitelman, yhteisen ryhdistäytymisen, yhteisiä ponnistuksia ja yhteiset päämäärät. Olemme vakuuttuneita siitä, että tässä toiminnassa kirkkojemme panos on ratkaiseva. Niillä on yhteinen arvomaailma, ne ovat vaalineet kallisarvoista hengellistä ja moraalista perintöä ja niillä on syvälinen tuntemus ihmisestä.

Uskomme vahvistaa sitoutumistamme aktiiviseen toimintaan ja tekee meistä vapauden, oikeudenmukaisuuden ja rauhan puolestapuhujia. Me kaikki olemme vastuussa yhteisestä hyvästä. Meidän täytyy työkennellä löytääksemme ratkaisuja yhteisiin ongelmiimme. Meidän ihmiskuvamme ja meidän näkemyksemme ihmiselämän tarkoituksesta määräävät asenteemme ihmiskuntaa ja yhteiskunnallista toimintaa kohtaan. Jos näemme ihmisen ihmiskoneena (*l'homme machine*), pystymme helposti muuttamaan ihmisen objektiksi. Jos pidämme ihmistä persoonana (*prosopon*), joka on luotu Jumalan kuvaksi, suhtautumisemme muuttuu. Ihminen pitää nähdä suhteessa Jumalaan ja suhteessa omaan kohtaloonsa iankaikkisuudessa. Ihminen ei ole ainoastaan tämän maailman kansalainen, vaan myös taivaan kansalainen - olento, jolla on iankaikkisen elämän kaipaus. Ortodoksinen traditio pitää ihmistä elollisena olentona, jonka päämääränä on jumaloituminen. Jumaloituessaan ihminen saavuttaa korkeimman mahdollisen arvonsa. ”Jumala tuli ihmiseksi, jotta ihminen voisi tulla Jumalaksi” (Pyhä Athanasios Suuri).

”Ei ole mitään niin pyhää kuin ihminen, jonka luonnosta itse Jumala on tullut osalliseksi” (Nikolaos Kabasilas).

LEHTIKUVA

Ekologisten ongelmien seurauksista kärsivät kaikkein eniten heikoimmassa asemassa olevat.

Piittaamattomuus ihmisestä merkitsee piittaamattomuutta Jumalasta ja hänen käskyistään. Jumala on läsnä siellä, missä vallitsee rakkaus, veljeys ja solidaarisuus. Tunnettu Raamatun vertaus laupiaasta samarialaisesta (Luuk. 10:25-37) kertoo spontaanista säälin-tunteesta kärsivää ihmistä kohtaan. Näin tapahtui siitä huolimatta, että auttaja oli ulkomaalainen ja jopa ”vihollinen”. Toinen tämän vertauksen vaikuttava totuus on Jeesuksen vastaus alkuperäiseen kysymykseen *”Kuka sitten on minun lähimmäiseni?”* Jeesukselle rakkauden käsky merkitsee lähimmäisyyttä jokaista tukea tarvitsevaa kohtaan.

Tässä kohdassa pyhän Gregorios Teologin sanat tulevat mieleemme:

”Kun on vielä aikaa, käykäämme Kristuksen luona, parantakaamme Kristus, raviitkaamme Kristusta, vaatettakaamme Kristus, toivotta-kaamme Kristus tervetulleeksi, kunnioitta-kaamme Kristusta”.

Kirkko haastaa itsekeskeisyyden

Tässä hengessä väitämme, että maailman monitahoinen kriisi antaa meille tilaisuuden harjoittaa solidaarisuutta, käydä vuoropuhelua, ryhtyä yhteydenpitoon ja yhteistyöhön, olla avoimia ja luottavaisia ja jatkaa pitkää ja vakuuttavaa kristillisen filantropian traditiota. Tällä hetkellä kirkkojamme kutsutaan antamaan positiivinen haaste yksilöille ja kansoille ja tarjoamaan heille vaihtoehtoisen elämän malli. Kirkot pystyvät toimimaan muutosvoimana nykykulttuurissa, joka on antanut ihmis-

kunnalle arvokkaita lahjoja, mutta näyttää samalla ajavan ihmisiä itsekkääseen elämään ja saavan heidät sulkemaan silmänsä niiltä, joiden kanssa he jakavat tämän maailman.

Kirkkomme vastustavat epäoikeudenmukaisuutta ja kaikkia sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja ihmisen persoonaa vahingoittavia voimia tuomalla ratkaisuksi kristillisen evankeliumin sosiaalisen sisällön. Kirkkomme arvostavat taloudellisten indikaattoreiden nostamista taloudellisen toiminnan abso-luuttiseksi kriteeriksi ja ihmisen alistamista kulutuksen jatkuvan kasvun vaatimuksille.

Nykyisen taloudellisen kehityksen tärkein malli pahentaa vaarallisesti ympäristöongelmia ja toimii vastoin ihmisen todellisia etuja. Mitään taloudellista kehitystä ei voi tapahtua luodun luonnon kustannuksella. Sen tähden globalisaatioon perustuva talousmalli pitäisi korvata ekologisella taloudella. Sen keskiössä ovat ihmisen todelliset intressit, jotka voivat toteutua vain pilaantumattomassa ympäristössä.

Kirkkojemme on mahdotonta suhtautua välinpitämättömästi tiedeuskoon, joka muuttaa ihmisen mitattavaksi objektiksi. Kirkot korostavat, että ihmisen persoonassa on ulottuvuuksia, jotka ovat tieteen saavuttamattomissa. Sen tähden kirkkomme ovat huolestuneita siitä, että tiede ja teknologia eivät huolehdi ihmisen elintärkeistä tarpeista, ja siitä, että ihminen on joutunut vaarallisten riippuvuuksien vangiksi.

Olemme huolestuneita, koska vapautem-

me on vaarassa, kallisarvoiset traditiomme katoavat ja luonto tuhoutuu. Olemme huolestuneita emerituspaavi Benedictuksen toteamasta tilanteesta, jossa

”ihmisen moraalinen voima ei ole vahvistunut tieteen kehityksen vauhdissa, vaan on päin vastoin heikentynyt - - tämä epäsuhte teknisten taitojemme ja moraalisten arvojemme välillä on suurin uhkamme tässä ajassa”.

Tiedostamme myös, että läheskään kaikki, mikä on tieteellisesti ja teknisesti mahdollista, ei ole olennaisesti tärkeää ja hyvää. On selvää, että teknologian jumalallistamiseen kohdistuvalla kritiikillä emme pyri aliarvioimaan tieteen ja teknologian hyödyllisiä saavutuksia. Tieteellä ja teknologialla on inhimillinen ulottuvuutensa ja ne kehittävät ratkaisuja ihmiskunnan nykyisiin ongelmiin. Silti on todettava, että mikään ei vahvista nykyihmisen ylimielisyyttä niin paljon kuin hänen uskonsa kaikkivoipaan tieteeseen ja teknologiaan. Tulevaisuus ei todellakaan näytä kuuluvan itse itsensä korottaneelle jumalihmiselle, joka uutena Prometheuksena ei kunnioita rajojaan eikä kohtuutta, vaan tuhoaa elämän mahdollisuudet maapallolta. Muistutamme tiedeuskoa ja teknologian ylivaltaa ihailevia siitä, että edistys pysähtyy, kun ihmiselämän ja ihmisen vapauden edellytykset vaarantuvat.

Kirkkojemme näkemyksen mukaan tulevaisuus ei kuulu yksilölle, joka keskittyy itseensä. Tulevaisuus kuuluu ihmiselle, joka pystyy voittamaan itsekeskeisyytensä. Aito vapaus tarkoittaa irtautumista omasta itses-tämme. On sattuvasti todettu, että ovi vapau-teen avautuu vain ulospäin. Kirkko ihmissuh-teiden yhteisönä ja ihmisyyden kulttuurin synnyinsijana on suurena haasteena nykyi-selle yksilökeskeiselle sivilisaatiolle ja aikam-me omatoimiseen pelastukseensa uskovien miesten ja naisten narsismille. Kirkko tarjoaa askeettisen eetoksensa vaihtoehtoisena elämäntapana *homo habensille*, omistavalle ihmiselle, joka samastaa onnellisuutensa omistamiseen ja omien tarpeidensa esteet-tömään tyydyttämiseen. On välttämätöntä ja ratkaisevan tärkeää edistää ja kehittää käytännössä kristillisen uskomme sosiaalis-ta käyttövoimaa - rakastavaa suhtautumista lähimmäisiimme.

Ihmisoikeuksista käytävässä vuoropuhelussa kirkkomme pystyvät tuomaan esiin

humanitaarisia ja filantrooppisia näkemyksiään. Kirkkojemme on myös syytä korostaa, että oikeuksiin tarrautuminen ei ole tärkein periaattemme. Kaikkein korkein eetoksemme on vapaaehtoinen luopuminen omista oikeuksistaamme sen ἀγάπην, rakkauden, nimissä,

"joka ei etsi omaansa" (1. Kor. 13:5).

Tulevaisuus kuuluu rakkaudelle

Puheemme otsikossa "Yhteinen kristillinen ohjelmanjulistus yhteiseksi hyväksi" sana "yhteinen" esiintyy kahdesti. Kirkko on todellakin "yhteisen" paikka. Me emme ole yksilöiden summa, vaan persoonien yhteisö - rakkauden yhteisö.

Jumalallisen ekonomian, pelastussuunnitelman, koko mysteeri koetaan liturgisesti jumalallisessa eukaristiassa. Kirkko viettää eukaristista liturgiaa saattaen yhteen (1. Kor. 11:20) Jumalan hajallaan olevat lapset (Joh. 11:52) riippumatta rodusta, sukupuolesta ja sosiaalisesta tai muusta asemasta. Kirkko kokoaa heidät yhdeksi ruumiiksi, jossa ei ole juutalaista eikä kreikkalaista, ei orjaa eikä vapaata, ei miestä eikä naista (Gal. 3:28; vrt. Kol. 3:11) sovinnon, rauhan ja rakkauden maailmassa, joka ilmentää eskatologista Taivasten valtakuntaa. On oikeutettua pitää jumalallista eukaristiaa kirkollisen elämän ytimenä. Eukaristia ravitsee muita sakramenteja, jumalanpalvelusta ja hengellistä elämää, kirkon kanonista rakennetta ja sen filantrooppista toimintaa maailmassa. Kaikki nämä ilmentävät kirkon eukaristista identiteettiä.

Kirkon pyhässä ehtoollisessa mieli ja sydän, usko ja tieto, vapaus ja rakkaus, yksilö ja yhteiskunta, ihminen ja koko luomakunta saatetaan keskenään sopusointuun. Juuri tästä syystä kirkko vastustaa hajottavia voimia, individualismia ja totalitarismia, sortoa ja riistoa, ekonomismia ja kulutushysteriaa, tiedeuskkoa ja teknologian jumalallistamista sekä luonnon tuhoamista ja antropomorphismia. Vastauksena kaikkeen hajaannukseen ja inhimillisen vapauden umpikujiin on Logos, lihaksi tullut Jumala.

Tänään ja aina käsitys, joka meillä on itsestämme, paikastamme maailmassa ja päämäärästämme, määrittää elämämme suunnan. Kristillisellä traditiolla ei ole ratkaisuja eikä valmiita vastauksia joka ikiseen ongelmaan.

Paavi Fransiscus ja patriarkka Batolomeos tapasivat ekumeenisissa kokouksessa 7.7.2018 Italian Barissa.

Ihmiskunta tuhoaa ihmisen olemassaolon ohimenevän edun nimissä.

Silti uskomme on ihmistä ja maailmaa koskevien perustotuukien ehtymätön lähde. Siihen voimme turvata suhteessamme Jumalaan, itseemme, toisiin ja koko luomakuntaan. Uskomme perustotuudet auttavat meitä ymmärtämään vapauttamme, elämän tarkoitusta ja kaiken lopullista päämäärää. Kirkko tarjoaa *apua ja totuutta*, se ohjaa ihmistä ikuisesta elämästä kohti. Se ei salli ihmisen alentuvan pelkäksi elolliseksi olennoiksi, kuten ei myöskään salli hänen korottavan itseään yli-ihmiseksi (*Übermensch*).

Paavi Franciscuksen ja meidän mielestämme minkään kulttuurin tai yhteiskunnan identiteettiä tai arvoa ei voi määritellä sen taloudellisen kasvun, sen teknologisen kehityksen tai sen yhteiskuntajärjestyksen perusteella. Nämä ovat kieltämättä tärkeitä elementtejä, mutta ne eivät muodosta sivilisaation perusolemusta. Sivilisaatiota arvioidaan sen perusteella, onko sen tärkeimpänä kiintopisteenä ihmisen persoona suhteessa hänen oikeaan, jumalalliseen kohtaloonsa ja hänen maailmansa suojelemiseen.

Emme hyväksy kyynistä väitettä: "Ei ole vaihtoehtoa". Toisin sanoen emme hyväksy väitettä, jonka mukaan sopeutumattomuus globalisaation vaatimuksiin ja "talouden

autonomiaan" johtaa väistämättä köyhyyden leviämiseen ja yhteiskunnan ristiriitojen syvenemiseen. On mahdotonta hyväksyä sitä, että vaihtoehtoisia kehitysmahdollisuuksia ja yhteiskunnallisen solidaarisuuden ja oikeudenmukaisuuden voimaa ei oteta huomioon tai niitä suorastaan halveksitaan. Kirkkomme voivat luoda maailmallemme uusia muutoksen mahdollisuuksia. Itse asiassa kirkko on jatkuvan muutoksen, jakamisen ja osallistumisen, rakkauden ja avoimuuden paikka. On turha kuvitella, että solidaarisuus ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus voidaan saavuttaa globalisaation ja elintason nousun avulla tai internetin ja viestinnän keinoin.

Kirkoissamme vallitsee siunattu varmuus siitä, että tulevaisuus ei ole omistamisen vaan olemisen asia, ei ahneuden vaan jakamisen asia, ei itsekkyuden vaan yhteisöllisyyden asia. Tulevaisuus ei kuulu hajaannukselle, vaan rakkaudelle.

"Jumala on rakkaus, ja joka pysyy rakkaudessa, se pysyy Jumalassa, ja Jumala pysyy hänessä" (1. Joh. 4:16).

Jatkamme yhteistä matkaamme, teologista dialogiamme, yhteisiä ponnistelumme ja yhteistä todistustamme kristillisestä rakkaudesta - vertaansa vailla olevasta muutosvoimasta -, kuten Herra on meitä opettanut. Rakkaus ja *diakonia* ovat ydinasioita vapauksessa, johon

"Kristus vapautti meidät" (Gal. 5:1).

Käännös Fevronia Orfanos, lyhentäen toimittanut pastori Tuomas Kallonen

SEURAKUNTIEN TALOUSAJATTELU ON UUDEN EDESSÄ

Rahasta puhuminen herättää ristiriitaisia tunteita. Seurakunta nähdään hengellisenä yhteisönä ja monen mielestä talous ei tähän yhteyteen kuulu. On vaikeaa kuvitella kirkon elämää ilman taloutta ja sen suunnittelua. Parhaimmillaan hyvä taloudenhoito turvaa seurakunnan hengellisen ja kirkollisen toiminnan.

Tasapainoinen talous on turvallinen kehys elää ja toimia. Suomalainen seurakuntatalous rakentuu vahvasti verotulojen varaan. Verokäytäntö kohtelee seurakuntalaisia tasapuolisesti, mutta asettaa pienet seurakunnat vaikeaan asemaan. Pienet ja yhä pienenevät verotulot pakottavat nostamaan veroprosenttia jo

perustoimintojen tuottamiseen.

Lähtökohtaisesti meillä on kahdenlaisia seurakuntia. Toisen joukon muodostavat ennen jälleenrakennuslakia toimineet vanhat seurakunnat ja toisen joukon jälleenrakennuslain (1950) perusteella muodostetut uudet seurakunnat. Uusien seurakuntien talous rakentui kokonaisuudessaan verotu-

lojen varaan. Muuta tuottavaa omaisuutta ei juuri ollut. Seurakuntia perustettiin paljolti Karjalasta muuttaneiden ortodoksien tarpeisiin. Väkeä, toimintaa ja uskoa tulevaisuuteen riitti. Väki vähitellen vaurastui ja seurakuntien talous koheni. Aika on valitettavasti muuttunut. Tällä hetkellä suurimmissa ongelmissa näyttäisivät olevan ne seurakunnat, joiden

alueella ei ole vahvaa kasvukeskusta. Nyt väki vanhenee ja vähenee seurakunnissa kiihtyvällä tahdilla ja talous joutuu ongelmiin. Oma olemisemme on lujassa yhteydessä ympäröivän maailman muutoksiin ja haasteisiin.

Keskimääräinen ortodoksisten seurakuntien veroprosentti on alle 2%. Veronkanto tapahtuu verohallinnon toimesta ja on tässä muodossa seurakunnalle helppo. Nykyään tuohusten myynti ja kolehtituotot ovat häviävän pieni osa seurakunnan tulovirtaa. Seurakunnan hallinto pyörii myös vahvasti talouden ympärillä. Joka vuosi seurakunnat laativat toiminta- ja taloussuunnitelman talousarvion rinnalla. Siinä hallinto pohtii, kuinka tuotot saadaan parhaimmalla tavalla ohjattua toiminnan kehittämiseen tai turvaamiseen. Suuriin investointeihin harvalla seurakunnalla on enää varaa. Suurimmat menoerät muodostuvat henkilöstökuluista ja kiinteistöjen hoitokuluista. Rehellisyyden nimessä on sanottava, että henkilöstöön panostaminen on mitä suurimmassa määrin toiminnan ja tulevaisuuden turvaamista. Toinen lakimääräinen kokous keväällä tarkastelee toimintakertomusta ja talouden toteutumista tilinpäätöksen kautta. Tähänkin voi löytää hyvän toiminnallisen lähtökohdan ja ymmärryksen talouden ja hengellisyyden lujasta liitosta seurakunnan hallinnossa.

Tasapainoinen talous ei edellytä suuria tulovirtoja, vaan yksinkertaisesti tulojen ja menojen tasapainoa. Niin suuret kuin pienetkin seurakunnat voivat joutua ahdinkoon tasapainon puuttuessa. Alijäämäinen tilinpäätös kertoo aina ongelmasta, johon tulee nopeasti reagoida.

Voimavarana henkilöstö

Työntekijät ovat seurakunnalle tärkeitä. Työntekijöiden jaksaminen, reilu ja oikeudenmukainen työnjako, kannustavuus ja työn mielekkyys ovat tärkeitä tekijöitä. Työntekijöiden määrä kirkossa on kasvanut. Vuosia sitten suuriakin seurakuntia hoidettiin yhden kanttorin ja kahden papin voimin. Voi vaan ihmetellä, mistä löytyi se mieletön jaksaminen, tulevaisuus usko ja halu palvella. Alueet olivat suuria ja liikkuminen hankalaa. Luontaisetu-palkkauksesta olemme siirtyneet kirkossa työsopimusmalliin. Palkkaus on ottanut suuria harppauksia oikeaan suuntaan. Joskus näyttää jopa siltä, että palkkojen nousun yhteydessä maksajan eli seurakunnan maksukyky on yliarvioitu.

Seurakunnat ovat pääosin pieniä talousyksiköitä ja herkkiä erityisesti jatkuvien kuluerien nousulle. Seuraava ajatus voi joitakin kammoksuttaa, mutta paikallinen sopiminen voisi olla tulevaisuutta. Seurakunnat ovat kiistatta erilaisia, työtehtävien määrä ja

seurakunnan maksukyky vaihtelevat. Voisiko tasapainoa hakea tätä kautta. Yhtälö on varmasti vaikea.

Kirkon hallinto on tehnyt merkittäviä ratkaisuja henkilöstöhallintoa ajatellen. Meillä on yhteinen jäsenrekisteri ja taloushallinnon palvelut. Halutessaan seurakunnat ovat voineet siirtää henkilöresursseja hallinnon-palveluista hengellisen toiminnan suuntaan. Kautta rantain ollaan palaamassa aikaan, missä papit ja kanttorit pyörittävät seurakuntaelämää. Tulevaisuus on joustavien toimenkuvien ja uuden ajattelun aikaa.

Työajattomuuden käsitteellä leikitty ehkä liiankin paljon. Monelle se merkitsee hengellisessä työssä ilta- ja viikonloppumenoja ilman erillistä korvausta. Joillekin se on työntekoa tunteja laskematta ja saattaapa osa ajatella, ettei vähimmäistuntimäärääkään ole. Yhtenäiset ja selkeät työnkuvat ja -sopimukset palvelevat kaikkia. Uusille työntekijöille tapa toimia tai tehdä työtä voi olla haastavaa.

Merkittävän lisän seurakunnan henkilöstöön muodostavat eläköityneet tai harrastuksesta vihityt papit ja kanttorit. Monipuolinen jumalanpalvelustarjonta vaatii tekijänsä eikä pappeudesta jädä eläkkeelle. Monesti vanhempi papisto seurakunnissa turvaa myös

Raha ja toiminta kuuluvat yhteen.

jatkuvuutta rippilasten ja perheiden suhteen. Tämä joukko on myös oivallinen vertaistuki nuoremmille.

Kiinteistöt, suuri menoerä

Kuopion ja Karjalan hiippakunta on oivallisen esimerkki pyhäkköjen rakentamisesta kulloisenkin tilanteen ja mahdollisuuksien mukaan. Sodanjälkeinen aika tarvitsi pyhäköt todistukseksi olemassaolosta, kaipuusta omaan hengelliseen mielenmaisemaan ja uskon turvaksi jälkipolville. Pyhäkköjä syntyi jälleenrakennuslain, paikallisten toimijoiden ja seurakuntien rakentamina. Pyhäkkö oli ja on edelleenkin arvokas saavutus.

Tulevaisuudessa joudumme pohtimaan pyhäkköjä myös talouden näkökulmasta. Kiinteistömenot ovat toiseksi suurin kulu-erä. Hyvin nopeasti olemme joutuneet tilanteeseen, missä muuttoliike tai ikärakenne on vienyt kirkossakävijät. Vuosikymmeniä olemme löytäneet oman pyhäkön omalta kylältä tai ainakin naapurista. Muutoksia varmasti tulee ja ne voivat olla vaikeitakin. Luopuminen tai kokonaan uudenlainen ajattelu ovat tarpeen. Monen pyhäkön tulevaisuus voidaan turvata aktiivisen ja sitoutuvan pienen joukon

turvin. Rohkeita avauksia tähän suuntaan on jo tehty.

Omassa seurakunnassani olemme toteuttaneet joustavaa kiinteistömallia. Neljällä paikkakunnalla toimimme muiden seurakuntien tai kuntien tiloissa. Yksi pyhäköistä pidetään kiinni talvikauden. Mahdollisuuksia oman tilan vaihtoehdoksi on tarjolla. Lopulta kysymys on valinnoista ja taloudesta.

Työtä ja vapaaehtoistoimintaa

Jumalanpalvelukset, toimitukset ja hengellinen toiminta ymmärretään seurakunnan perustoiminnoiksi. Moni seurakunta varmaan haluaisi turvata toiminnan seurakunnan kaikissa osissa. Ketään ei saisi jättää yksin ja kaikki tulisi ottaa huomioon. Jo nykyinen seurakuntaverkkomme tuottaa selviä palvelujen katvealueita. Tasapuolisuuteen emme varmaan koskaan pääse. Luonnollista on palvelujen keskittyminen sinne, missä on kysyntää. Toimintapiirit, kerhot ja harrastekerhot toimivat usein seurakuntakeskuksissa. Muualla toiminta on pääosin jumalanpalvelusten ja toimitusten viemistä reuna-alueille. Aina ei edes uskalleta kysyä, mitä palveluja seurakunnalta siellä odotetaan. Me viemme palvelut pyhäköihin riippumatta siitä, onko niille kysyntää vai ei. Tämä on ollut vielä mahdollista väkimäärästä riippumatta, mutta ehkä tulevaisuudessa tarveharkinta ja seurakuntalaisten aktiivisuus merkitsee enemmän. Vapaaehtoiset työntekijät pyörittävät suuren osan seurakunnan toiminnasta. Heidän työpanoksensa on mittaamattoman arvokasta. Osaamista ja halukkuutta toimimiseen löytyy, kunhan mahdollisuuksia tarjotaan.

Raha ja toiminta kuuluvat elimellisesti yhteen. Kylmältä tuntuva väite pitää monelta osin paikkansa. Suuri osa seurakunnan menovirrasta on pakon sanelemaa. Siellä ovat palkat, sivukulut, verot, keskusrahastomaksut, vakuutukset ja monet muut meistä riippumattomat kulut. Kaikkien menojen yhteinen piirre on niiden jatkuva kasvu. Kaikki kallistuu, maksut ja verot nousevat. Tähän saakka verotulojen hyvä kehitys on mahdollistanut toiminnan säilymisen. Nyt tässäkin suhteessa olemme uuden edessä. Verokertymät laskevat ja on yksinkertaisesti pakko sopeuttaa toimintaa. Talousajattelu on uusien haasteiden edessä. Tulevassakin me tarvitsemme veronmaksajamme. He tarvitsevat hyvät ja ”kilpailukykyiset” palvelut omalta seurakunnalta. Haasteita riittää.

Kirkkoherra Timo Mäkirinta

Äitiliiton pöytäpankillä on virallinen sertifikaatti.

Äitiliiton projektisuunnitelma on tehty naisporukalla. Viestinnästä vastaa vihreäpukuinen Faith Gathoni.

TYÖTÄ MAAILMAN PARANTAMISEKSI - MITEN FILANTROPIA RY RAHOITTA TOIMINTAANSA?

Filantropia ry on kirkkomme kansainvälinen diakonia ja lähetystyöjärjestö. Hankkeet ovat yksi olennainen tapa tehdä Filantropian työtä. Vuosien varrella hanketyö on saanut rahoitusta sekä Suomen ulkoministeriöltä että EU:lta. Pienempiä hankkeita rahoitetaan keräysten avulla varsinkin silloin, kun työtä tehdään paikallisten kirkkojen parissa.

Ulkopuolisella rahoituksella tehtävissä Filantropian hankkeissa on tietty kurinalainen muoto, josta on otettu mallia myös muuhun työskentelyyn. Suunnitteluvaihe on yhtä tärkeää kuin toteutus ja tulosten pysyvyys vaatii myös huolellisen lopetuksen. Tavoitteena on aina sysätä jotakin hyvää liikkeelle, josta alun jälkeen paikalliset tahot ottavat vastuun ja vievät eteenpäin.

Filantropian työntekijän rooli on eräänlainen sekoitus menneiden vuosien lähetistä, nykyajan lyhyistä opetusmissioista ja vertaistuen mahdollistajasta. Käynnit Itä-Afrikassa ovat muuttuneet viikon seurantamatkasta enemmänkin suunnittelu-, valmistelu- ja arviointimatkoiksi, jotka kestävät 2–3 viikkoa ja kattavat laajan alueen, useita projekteja eri maissa ja joita tehdään noin kaksi vuodessa.

Mistä hanke alkaa?

Joskus paikallinen kumppani lähettää ehdotuksen määrättyllä teemalla tehtävästä hankkeesta. Näin kävi naisten omistusoikeuksia edistävässä hankkeessa Ugandassa. Tarve ja idea tulivat kentältä, jolloin myös paikalliset ovat olleet valmiita ottamaan uutta tietoa paremmin vastaan. Kouluttajat ja asian-

tuntijat ovat ugandalaisia, koska heillä on paras tietämys siitä, millaisia ongelmia naiset arjessaan kohtaavat.

Joskus taas lähdetään liikkeelle tilanteesta, jossa väsynyt piispa huokaisee toiveen tehdä yhdessä jotakin. Pöydällä on pino erilaisia avunpyyntöjä ja jotakin uutta pitäisi keksiä vanhojen ongelmien ratkaisemiseksi. Tästä lähtökohdasta on syntynyt Nyerin hiippakunnan Äitiliiton pöytäpankki Keniassa.

Kalan sijasta onki

Filantropian lähetystyö on paikallisten kirkkojen vahvistamista. Taloudelliset kysymykset ovat olemassaolon turvaamiseksi esillä vähän väliä. Käytännössä yritämme keksiä keinoja omavaraisuuden aikaansaamiseksi ja välttää riippuvuussuhteiden syntymistä. Tämä periaate auttaa sanomaan ei esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa pyydetään rahaa palkkoihin.

”Voisitteko lähettää meille 500 tai tuhat euroa joka kuukausi niin voisimme maksaa sillä papiston palkkoja? Eihän se ole teille iso raha ja voisitte kerätä sen vaikka seurakunnista!” Avuliaimmat kyselijät ovat tarkistaneet seurakuntiemme määrän ja osaavat kertoa montako kymppiä se olisi per seurakunta.

Tällaiseen lähteminen on kuitenkin sellaiselle suolla astumista, jolla ei näy loppua. Annettaanko siis nälkäiselle kalaa vai opetetaanko kalastamaan?

Tämä on iso haaste vanhoilla lähetyskentillä. Lahjarahaa on kaadettu rikkaista maista lihavana vuosina niin paljon, että oma-aloitteisuus on näivettynyt. Sen vuoksi kirkollisten kumppanien kanssa hankkeiden tekeminen on vaikeampaa kuin vaikkapa paikallisten kansalaisjärjestöjen, jotka ovat tottuneita vastaamaan budjetista rahoittajalle ja kirjoittamaan raportteja sovitusti.

Halpakorkoista lähetystyötä

Nyerin ja Mount Kenian hiippakunnassa on käynnistynyt hanke naisten omasta pankista. Filantropia on lähettänyt hiippakunnan tilille tietyn summan rahaa tarkoitusta varten sillä ukaasilla, että rahoja ei saa antaa eteenpäin ennen kuin kunnollinen projektisuunnitelma on hyväksytty.

Ensimmäinen hankesuunnitelma hipoi taivaita sisältäen pankkikonttorin ja monta palkattua työntekijää. Pakko oli olla ilonpilaa! Paperi, jossa oli enemmän punakynämerkintöjä kuin alkuperäistä tekstiä, lähti takaisin hiottavaksi eteenpäin.

Asia nytkähti kunnolla eteenpäin vasta kevättälvella, kun Ätiliiton hallitus kutsui paikallisen kouluttajan kertomaan heille, miten pöytäpankki perustetaan sekä millaisilla sopimuksilla, säännöillä ja toimintatavoilla se saadaan pyörimään.

Hankkeessa mukana ollut opettaja Faith Gathoni kertoo siitä kuinka vaikeinta on ollut saada naiset ymmärtämään, että heidän pitää säästää itse joka kuukausi vähän aikaa, ennen kuin he ovat kelvollisia saamaan lainaa. Moni on kuullut Filantropian tukevan hanketta ja siksi he halusivat vain jakaa saadut rahat ja sillä hyvä. Sikäli tämä on ollut paljon vaikeampaa kuin ensin kuvittelimme.

Vastaavasti hyvä puoli on Faithin mukaan ollut se, että lopulta ortodoksissakin kirkossa on pöytäpankki niin kuin helluntailaisilla ja muilla isoilla kirkkoilla. Heillä myös vähän pienempi korko kuin yleensä, joten voi olla että tällä tavalla saadaan houkutelua lisää väkeä kirkkoon, naiset suunnittelevat.

Tässä pienessä hankkeessa idea lähti keskusteluista piispa Neofitoksen kanssa, kun mietimme keinoja hiippakunnan vahvistamiseksi. Seurakuntalaiset ovat köyhiä, papisto ei oikein tule toimeen ja hiippakunnan kassasta ei riitä jaettavaa kaikille.

Tarvittava pesämuna saatiin Joensuun lähetyspiiriltä ja Rovaniemen tiistaiseuralta, jotka ovat molemmat ahkeroineet myyjäisiä ja tapahtumia. Filantropian työntekijän rooli on kannustaa, ohjata, seurata ja tarvittaessa puuttua asiaan ja miettiä Ätiliiton hallituksen kanssa ratkaisuja ongelmatilanteisiin.

Ätiliiton hallitus ja erityisesti pöytäpankkia varten koottu ryhmä, vastaavat käytännöstä. Heidät on koulutettu ensin ja he ovat viestinviejjiä omille tahoilleen. Jokainen ryhmän naisista edustaa omaa aluettaan ja heimoaan. Seuraavilla naisten hiippakuntapäivillä elokuussa, joiden järjestämistä Filan-

tropia tukee, aihe on jälleen esillä. Pöytäpankkiin sitoutuneita naisia on hiippakunnassa jo yli 50, joten viestiä on saatu eteenpäin.

Tavoitteena pysyvä jälki

Ugandassa Filantropia tukee naisten omistusoikeuksia edistävää hanketta. Työ alkoi paikallisen URI-GL:n (United Religious Initiative – Great Lakes) järjestön yhteydenotosta. Heillä oli ajatus paikallisia naisia tukevista hankkeista. Lopullista projektisuunnitelmaa hiottiin yhdessä useamman vuoden ajan.

Kaksi ensimmäistä vuotta hanke sai Ulkomministeriön kehitysyhteistyötukea. Sen jälkeen työtä on tehty mm. Suuren paaston keräyksestä saadulla tuella. Lisäksi saimme Euroopan Unionilta viestintätukea, jolla kaksi toimittajaa Suomesta pääsee tutustumaan hankkeeseen heinäkuun alussa. He kirjoittavat ja kuvaavat talteen paikallisten kertomuksia hankkeesta jaettavaksi suomalaiselle yleisölle.

Naisten omistusoikeuksien edistäminen liittyy toimeentulon parantamiseen ja ihmisarvon kunnioittamiseen, jotka ovat punaisina lankoina Filantropian työssä. Hankkeessa kohtaavat Sana, Leipä ja Vähäisimmät, sillä hankkeen toiminnot rakentuvat koulutuksen, toimeentulon varmistamisen ja marginaalisia elävien naisten ja tyttöjen äänen kuulemisen ympärille.

Filantropian työntekijä pitää yhteyttä myös suomalaisiin rahoittajiin kirjoittamalla raportteja tai erilaisia juttuja, joissa kerrotaan rahojen perillemenosta ja mitä niillä on saatu aikaan.

Onko tuosta mitään hyötyä?

Kysymys esitetään usein kynisellä äänensävyllä. Köyhyys ei lopu koskaan, eivät sodat eivätkä orvot. Ilmasto lämpenee ja välistä vetäjiä on joka paikassa. Filantropian sähköpostiin tulee viikoittain pyyntöjä eri puolilta maailmaa. Rahamme ovat vain pisara meressä. Kannattaako siis edes yrittää?

Vastaamme kuitenkin jopa alakuloisina päivinä, että kyllä kannattaa! Filantropian työn vuoksi yksittäisten ihmisten elämä on muuttunut paremmaksi vuosien varrella. Vaikka esimerkiksi Moldovassa yhteiskunta ottaa välillä isoja harppauksia taaksepäin, ne naiset jotka menneinä vuosina aloittivat Filantropian hankkeessa yrittäjinä saivat aidosti vaihtoehdon ulkomaille lähtemiselle. He eivät lähteneet vierastyöläiseksi työttömyyden riivaamassa maassa. Heidän ei tarvinnut jättää lapsiaan ja vanhuksiaan yksin kuukausiksi tai vuosiksi kerrallaan tai kadota ihmiskauppiaiden verkostoihin. Hanke päättyi 2017, mutta vieläkin nuo naiset työllistävät itsensä ja monia muita lähipiirinsä naisia moldovalaisissa kylissä.

Ugandan hankkeessa on jo tässä vaiheessa viety monta viestiä perille. Kursseilla käyneet naiset ovat saaneet tietoa esimerkiksi siitä, että naisen rahoilla ostetun pellon kauppakirjassa naisen nimi kuuluu omistajan eikä todistajan viivalle ja että leskeksi jäänyttä naista ei saa ajaa pois kodistaan. Miehet taas ovat kuulleet, ettei vaimo kuulu omaisuusluetteloon ja että kaksi tulonhankkijaa turvaa perheen taloutta paremmin kuin yksi. 50 kahteen osuuskuntaan valittua naista harjoittelee puolestaan yritystaitoja, mikä ei ole ihan helppoa kun koulutie jäi monilla yhteen tai kahteen vuoteen.

Keniassa Ätiliiton pöytäpankissa eletään vielä varovaista alkutaivalta. Toiveet onnistumisesta ovat kuitenkin korkealla ja sitä kautta moni köyhä nainen voi hiippakunnassa saada lainaa vaikkapa lehmän ostamista varten. Parhaimmillaan papinkin perhe pärjää omillaan.

Minna Rasku
Filantropia

Luku- ja kirjoitustaidon puute ei estä osallistumista. Joka ryhmässä joku osaa kirjoittaa.

URI-GL:n johtaja Despina Namwembe ja kouluttaja Allen Baguma seuraavat ryhmätöiden edistymistä.

On oltava hyvän puolella

Kansanedustaja Hannu Hoskonen tekee työtä maaseudun ihmisten puolesta. Kirkko on oman elämän kivijalka.

Hannu Hoskonen syö eduskunnan kahvilassa kaurapuuroa. Kello on kahdeksan aamulla.

– Kaurapuuron äärellä voi vain puhua totta, sanoo Hoskonen.

Tähän on tartuttava. Tämä on hyvä alku haastattelulle.

– Kaurapuuro on niin kansallinen ruoka, että ilman sitä suomalaiset olisivat paljon sairaampi kansa.

Kaura, suomalaisen maaseudun lahja maailmalle.

Maailma tulee välillä tykö. Edellisenä iltana Hoskonen on ollut vastaanottamassa maamme Etelä-Korean presidenttiä Moon Jae-iniä.

– Hän on levottoman niemimaan eteläisen osan johtaja, joka pyrkii rakentamaan alueelleen rauhaa kun nimimaan pohjoisosassa ra-

kennetaan vain sota. Moon Jae-inn on tunnustettu rauhan puolustaja, Hoskonen kertoo.

Hoskonen on eduskunnan Etelä-Korean ystävyysseuran puheenjohtaja.

Miksi juuri Etelä-Korean?

– Etelä-Korea on jo kauan ollut Suomelle luontainen hyvä kauppakumppani. Se on demokraattinen, länsimainen maa. Ja perheensäni on kaikilla myös eteläkorealainen auto, vitsailee Hoskonen, joka vuosi sitten vieraili maassa silloisen puhemiehen Maria Lohelan delegaatiossa.

Koreoiden vuosikymmeniä kestänyt vihanpito kantaa pohtimaan rauhan merkitystä elämässä. Hoskoselle rauha tarkoittaa yleisellä tasolla sitä, että kansakunnat neuvottelevat asioista yhteisen pöydän ääressä, maat pyrkivät yhdessä torjumaan sodan mahdollisuudet ja ihmiset tutustuvat toisiinsa erilais-

ten kulttuuri- ja työvaihtojen kautta.

Tämä oli Hoskosen mukaan jo EU:n perusajatus.

– Kansakunnat johdatetaan sen kautta yhdessä päättämään asioista. EU nousi sodan jälkeisestä rauhan kaipuusta. Kaiken takana oli suuri toive siitä, etteivät Euroopan maat enää joutuisi sotaan keskenään.

Maassa ja taivaassa

Hoskoselle itselleen elämän rauha kumpuaa hänen sanoillaan siitä, että asiat ovat suht koht kohdillaan. Näin hän toivoo muillakin olevan. Ja haluaa tehdä sen eteen työtä.

Eduskunta alkaa olla neljännen kauden kansanedustajalle jo tuttu talo.

– Hötkyily on näissä hommissa vähentynyt. Kaikki asiat hoidetaan, mutta nyt osaa jo asettaa asiat tärkeysjärjestykseen.

Kuten elämässä yleensä, on Arkadianmäelläkin paras toimia yhdessä. Yksin ei mitään saa aikaan. On hyvä tuntea valtion virkamiehiä, yrittäjiä, mahdollisimman paljon eri alojen ja järjestöjen ihmisiä.

Tämän päivän sana verkostoutuminen on tärkeä. Ja sitä tarvitaan, jotta tyhjenevän maaseudun tulevaisuuteen voidaan puuttua.

Hoskonen jyrisee maaseudun asioita hoitaville poliitikoille annetusta pilkkanimestä "siltarumpupoliitikko".

– Jos ei niitä pieniä teitä rakennettaisi, ei olisi tieverkkoakaan. Siltarumpujakin on näin tehtävä. Veden on virrattava kuten tielaki sanoo.

Ja virtaa Hoskosella riittää moneen muuhunkin asiaan. Osansa eduskunnassa hän antaa myös kirkolle. Ortodoksisuus on luonnollinen osa elämää.

– Sukuni on tullut 1600-luvulla Aunuksesta. Ortodokseja olemme olleet aina.

Kirkko on Hoskonen elämän tuki, rauhan lähde.

– Oman henkilökohtaisen tasapainon löytäminen on äärimmäisen tärkeää. Siitä kumpuaa rauha myös muille. Rauhan rakentajia tämä maailmaa tarvitsee, Hoskonen pohtii.

Osan rauhan rakennuksesta voi tehdä lain voimin.

– Kirkkomme asioita käsitellään ensi kädessä hallintovaliokunnassa ja perustuslakivaliokunnassa. Vuonna 2006 olin säätämässä uutta ortodoksista kirkkolakia.

Maallistuminen näkyy joka puolella, myös eduskunnan työskentelyssä. Paine kasvaa koko ajan sitä kohtaan, että valtion ei pitäisi millään tavoin osallistua kirkon asioiden hoitoon.

– Suomen ortodoksinen kirkko saa vuosittain valtiolta tukea n. 2–3 miljoonaa euroa. Se pitää säilyttää. Sen eteen teen työtä.

Ei hengellisyys kokonaan ole eduskunnasta hävinnyt. Valtiopäivien avajaiset ovat aina olleet perinteisesti Helsingin Tuomiokirkossa.

– Nykyään uskonottomille on järjestetty oma tunnuksettomien juhla Helsingin Musiikkitalossa. Kirkkoon he eivät muiden mukana tule.

Myös uusista hallituksen ministereistä vain osa vannoi valan käsi Raamatun päällä. Loput valitsivat lakikirjan. Uskonnonopetuksestakin on saanut käydä melkoista painia. Hoskonen sanoo kristillisten arvojen puolustamisen eduskunnassa olevan ihan jokapäiväistä hommaa.

Kaiken takana on kirkko

Hoskonen muistuttaa siitä, että koko länsimaisen kulttuurimme sivistys perustuu kristinuskoon.

– Ja kaikkien ihmisten on hyvä muistaa, että aikamme täällä on rajallinen.

– Tärkeintä itselleni on aina olla hyvän puolella. Maailmassa on niin paljon pahaa, että vastavoima on löydettävä.

Itse Hoskonen pyrkii pysymään poissa maailman hullutuksista. Täydellisten ihmisten jonon hän sanoo kyllä olevan kovin lyhyt.

– Valinta on kuitenkin jokaisen tehtävä. Voimme itse päättää olemmeko valon vai pimeyden puolella.

Omaa uskoa Hoskonen ei suostu pantaamaan. Vaalilehdessäänkin hän kertoi ortodoksisuudestaan ja uskostaan avoimesti.

Oma kotikirkko on Ilomantsin pyhän profeetta Elian kirkko. Helsingissä ollessaan hän käy paikallisissa kirkkoissa. Luterilaisen vaimon kanssa on mukava välillä laulaa virsiä. Hoosianna kuuluu kirkonpenkissä yhdessä ennen joulua.

– Sama Jumala kirkossamme on joka tapauksessa, sanoo Hoskonen.

Välillä kirkkomatka voi olla pitempikin. Kerran työmatkalla New Yorkissa löytyi myös aikaa jumalanpalvelukselle.

– Ryhmällämme oli sunnuntaina vapaa-päivä. Lähdimme porukalla kirkkoon.

Yksin kirkkoon meneminen arvelutti. Silloin pelättiin jihadistien iskua kyseiseen pyhäkköön. Pilvenpiirtäjien keskellä olevan kirkon ympärillä oli valtava määrä poliiseja suojaamassa kirkkoa aseelliselta hyökkäykseltä.

– Oli outo tunne, että rauhaa piti suojella aseilla, sanoo Hoskonen.

Kansanedustaja pohtii ihmisen suhdetta Luojaansa.

– Häden hetkellä, hirmutekojen äärellä kirkot täyttyvät. Ihmiset kaipaavat Jumalaa. Se on nähty Suomessakin.

– Kun asiat ovat hyvin, hengellisyys tuppaa jäämään taka-alalle.

Rahan valtaa

Taloudellinen hätä on monen ihmisen jokapäiväinen asia. Rahattomuus on suuri taakka. Moni musertuu sen alle. Taloudellinen ahdinko luo ihmisille paljon paineita.

Silloin on vaikeaa uskoa Jumalaan ja Hänen hyvyteensä.

– Globalisaation myötä ihminen jää usein kakkoseksi. Moni yksittäinen yritys on Suomen valtiota suurempi jo nyt.

– Talous lyö läpi joka paikassa. Sille me emme voi enää mitään.

Mutta heikommasta on vahvemman pidettävä huolta.

– Valtiovallan on perustuslakimme kautta velvollisuus asettaa heikomman puolelle, luotava sosiaali- ja terveystaloudet ja

kohtuullinen toimeentulo kaikille tasavertaisesti ympäri Suomen maan, Hoskonen jyrähtää.

Juuri Itä-Suomessa, Hoskonen omalla alueella ei työtä ole. Valtio haluaa siirtää kaikki toiminnot Helsinkiin. Maaseudusta ei kukaan tunnu välittävän.

Poliitikko pitää palopuheen ihmisten puolesta:

– Tässä maassa on löydettävä viisautta ja järkeä siihen, että koko maa on pidettävä asutuna. Se on kansantalouden kannalta ainoa järkevä vaihtoehto, maanpuolustuksen kannalta, raaka-aineiden, luonnon käytön ja ilmastomuutoksen torjunnan vuoksi suorastaan välttämättömyys. Sille ei ole vaihtoehtoa.

Puute, nälkä ja koko elämän kokoinen huonovointisuus lisääntyy Hoskonen mukaan koko ajan. Ja samalla köyhyyden rinnalla ahneus ottaa yhä suuremman osan. Tuntuu, ettei mikään riitä.

– Rauhan markkinointi tähän kiireiseen maailmaan ei ole helppo tehtävä.

Kuitenkin jokaisen tulisi saada tuntea olevansa tärkeä suomalainen, osa yhteiskuntaa.

– Kun taloudelliset asiat ovat kunnossa, on helpompi saavuttaa myös henkisesti tasapainoinen elämä, muistuttaa Hoskonen.

Silloin löytää elämästään myös ilon ja kiitollisuuden.

Hoskoselle se tarkoittaa henkilökohtaisesti muun muassa sitä, että saa elää itsenäisesti, vapaassa maassa.

– Vaikeuksista huolimatta olen melko terve ja saan tehdä kiintoisaa työtä. Tämän ikäisenä saan jo seurata myös kahden lapsenlapsen kasvua. Kaikesta tästä voin olla kiitollinen.

Hoskonen muistuttaa siitä kuinka jokaisella on välillä ongelmia, mutta on tärkeää nähdä myös hyvät asiat ympärillään.

– Ristinmerkki on hyvä päivän aloitus ja lopetus. Ja se kannattaa tehdä myös kiitokseksi kaikesta hyvästä, jota Jumala meille suo.

Näin Hannu Hoskonen sanoo itse toimivansa.

– Olen sanonut, että se on halvin henkivakuutus, toimii aina ja on muuten pikkusen pitkäkestoisempi kuin vakuutusyhtiöiden myymä vakuutus.

Välillä on hyvä asettua kotona Ilomantsissa rakkaan Kazanilaisen Jumalanäidin ikonin äärelle, sytyttää lampukka, rauhoittua ja vain olla Jumalan kasvojen edessä.

Ympärille levittäytyy maaseudun kaunis luonto, sen elämää kunnioittavat ihmiset. Puhdasta kauraa.

Mari Vainio

Samalla polulla

Kirkossamme erityinen kesä on lähestymässä loppuaan. Maamme ensimmäiset pyhät on nyt luettu kirkon pyhien joukkoon. Kahta Johannesta on alettu kunnioittaa kirkkorunoin ja ikonein. Ihmiset ovat joukolla kokoontuneet pyytämään pyhittäjä Johannes Valamolaisen ja marttyyri ja tunnustaja Johannes Sonkajanrantalaisen esirukouksia. Nämä ovat kaksi hyvin erilaista pyhää, mutta tämä onkin luonteenomaista pyhien joukolle.

Pyhittäjä Johannes eli luostarissa tehden työtä ja rukoillen. Elämän ehtoopuolella hänestä vähitellen tuli merkittävä ohjaaja hengelliseen elämään. Pyhittäjä Johannes kuoli Uudessa Valamossa 1958, mutta hänen kirkjeidensä kautta ohjaus jatkuu yhä.

Marttyyri ja tunnustaja Johannes oli ulospäin suuntautunut, innokas valistaja ja saarnaaja, jolla oli elävän sanan lahja. Hänen ortodoksisuutensa ja yhteytensä venäläisiin vaikuttajiin tekivät hänestä kompastuskiven. Ja niin hänet otettiin hengiltä sekavissa oloissa keväällä 1918.

Uusien pyhien kunnioittaminen nostaa esiin kysymyksen siitä, mikä on pyhä ihminen, mistä hänet tunnistaa ja miten tunnistaminen on mahdollista – emmehän pääse näkemään kenenkään toisen ihmisen salatuimpaan sisimpään.

Hengellisesti ajatellen on ilmeistä, ettei tällaista objektiivista arviota ole mahdollista tehdä. Eivätkä pyhiksi tunnustetut ihmiset ole ilman syntejä, heillä on samoja vaikeuksia, heikkouksia ja epätoivonkin hetkiä kuin kenellä tahansa. He harhautuvat ja kompastuvat. Heillä on kuitenkin sisäinen kipinä, joka saa turvautumaan Jumalan apuun. Ja niin he nousevat, ”huutavat Jumalan puoleen” ja etenevät taas jonkin matkaa, kunnes seuraava koettelemus kohtaa.

Sisäiset prosessit eivät tule toisten nähtäville. Pyhien elämäkertoja lukemalla selviää, että elämänsä kulku ja ulkonaiset olosuhteet voivat olla jopa hämmäntävän erilaiset. Joidenkin ajassa kaukaisten pyhien kohdalla on tosin nähtävänä yleisiä piirteitä, vähän kuin ikoneissa, joissa esimerkiksi marttyyrit tai apostolit kuvataan yhdenmukaisella tavalla.

Kirkon kunnioittamia ja nimeltä tunnettuja pyhiä on lukematon määrä. Pyhiä on myös tuntemattomiksi jääneitä ja historian käänteissä unohduksiin joutuneita.

Pyhille ihmisille on yhteistä, että he tuottavat ihmeteltävää hyvää, ”hyvää hedelmää”. Heissä on lisäksi joitain piirteitä, jotka kannustavat ja johdattavat muitakin ihmisiä selviytymään elämän vaikeuksista. Ja elämän

monenlaiset vaikeudet ovat elämään kuuluvia, jokaisen kohtaamia, toisinaan raastaviakin käännteitä ajan virrassa.

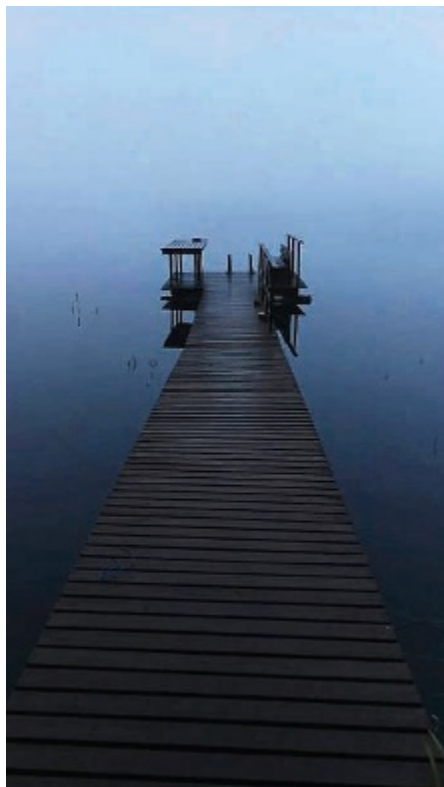
Välistä ajatellaan, että pyhät ovat meistä kovin kaukana. Oma elämämme on kovasti kiinni arjen huolissa ja monenlaisessa tekemisessä. Pyhät ovat ”jossakin muualla”. Tämä ”muualla” ei kuitenkaan ole kaukana. Samalla tavalla, kuin Jumala on kaikkialla ja aina läsnä, ovat pyhätkin. He kuuluvat samaan ajattomaan ulottuvuuteen, ikuiseseen elämään, josta mekin olemme osallisia jo nyt.

Pyhät muistuttavat meitä siitä, miten moninaisia tapoja on lähestyä Jumalaa. Heidän joukostaan jokainen voi löytää itseään puhuttelevan. Pyhän inhimilliset piirteet antavat yhteistä kosketuspintaa ja rohkaisevat rosoistakin ihmistä tavoittelemaan yhä läheisempää yhteyttä Kristukseen, maailman Valoon.

Ajallisen elämän pyöryksessä pärjääminen on eri tavoin vaikea tehtävä. Vaikeaa se on ollut pyhillekin. Pyhittäjäisä Johannes antaa tuttuun tapansa hyvin arkisia ohjeita, miten selviytyä. Hän viittaa siihen, että ihmisen elämässä on aina vaihteluita. Kuten säätilassakin tilanteet voivat muuttua äkkiä arvaamatta.

Isä Johannes kehottaa varautumaan elämään samalla tavalla kuin ilman muuttumiseen. Toisinaan nousee jopa sellainen myrsky, joka repii kattoja. Apuna ovat silloin kärsivällisyys ja rukous.

*Sergius Colliander
Kirjoittaja on Heinävedellä asuva pappi*

MARTINUS MARKOFF

Kirkollinen taloudenhoito ulkomailla

Kaikissa ortodoksisissa kirkkoissa taloutta ei hoideta samalla tavoin kuin Suomessa.

Suomessa, ortodoksisissa kirkossa taloudella on selkeä malli. Kirkolla on veronkanto-oikeus ja valtion tuki. Kirkon työntekijöistä osa on työajattomia ja osa työajallisia. Kaikki saavat kirkolta palkan. Tämä turvaa henkilöstön tasa-arvoisen aseman ja palvelujen saatavuuden kaikkialla Suomessa. Muiden maiden ortodoksisissa kirkkoissa tilanne ei ole niin selkeä.

Tunnen itse läheisesti kirkon toimintaa keskisessä Itä-Euroopassa ja varsinkin Puolan ortodoksisissa kirkossa. Kirkolla ei siellä ole veronkanto-oikeutta eikä myöskään palkallisia työntekijöitä. Seurakuntien muodostusperiaatteet poikkeavat myös suomalaisesta kuntamallista. Seurakunta voi muodostua muutaman kymmenen tai muutaman tuhannen jäsenen varaan.

Seurakunnan hallintorakenne poikkeaa siitä mallista, mihin olemme Suomessa tottuneet. Seurakunnissa toimii ainoastaan kirkkoherran johtama neuvosto, jonka tehtävä on avustaa tätä päätösten teossa.

Valtuustoja tai toimikuntia ei ole. Tärkeimmille päätöksille haetaan lupa hiippakunnan piispalta. Piispainkokous on kirkon korkein päättävä elin.

Kirkon keskusrahaston kaltaista järjestelmää ei tunneta monessakaan paikalliskirkossa. Hiippakunta muodostaa taloudellisen vastuuyksikön, mutta sen sisällä seurakuntien odotetaan käytännössä selviytyvän itsenäisesti. Niissä kirkkoissa, joissa on käytössä verotusjärjestelmä, veron määrä riippuu yleensä seurakunnan suuruudesta. Ortodoksienem-

mistöisissä maissa valtion taloudellinen tuki kirkolle on merkittävä voimavara.

Seurakunnan talous esimerkiksi Puolan ortodoksisissa kirkossa rakentuu lahjoitusten varaan. Käytännössä kaikista toimituksista on tapana lahjoittaa joku pieni summa. Lahjoitusten ohella seurakunnan tulot koostuvat lähes kokonaan tuohusten myynnistä ja kolehtikeräyksistä. Jotkut kaupunkiseurakunnat saavat tuloja myös hautapaikko-

Puolassa kirkkoherrat, jotka jakavat toimituksista saadut lahjoitukset. Papisto ei siis saa palkkaa, vaan toimeentulo riippuu toimitusmaksuista ja siis myös toimitusten määrästä. Papeilla ja kanttoreilla ei ole yläikärajaa eläkkeelle jäämiseen ja monet tekevät työtä niin pitkään kuin terveys sallii. Lähes kaikki kirkon työntekijät ovat työajattomia. Varsinaisia vuosilomia ei ole, vaan piispa myöntää lomia ainoastaan tapauskohtaisesti. Puolassa papiston merkittävä toimeentulon lähde on koulun uskon-

nonopetus, josta maksetaan palkkaa kuten muillekin opettajille. Monissa seurakunnissa sekä pappi että kanttori opettavat arkipäivisin koulussa uskontoa ja huolehtivat viikonloppuisin jumalanpalveluksista.

Kiinteistöjen ylläpito on suuri taloudellinen haaste. EU:n maissa seurakunnat voivat hakea avustusta erityisesti kirkkojen peruskorjaustarpeisiin, jos kyseessä on museaalisesti arvokas rakennus. Avustuksen hakeminen on kuitenkin pitkä prosessi ja vaatii sekin resursseja. Kommunismin aikana monissa maissa kirkkoja takavarikoitiin valtiolle. Kommunismin kaaduttua seurakuntien on ollut mahdollista vaatia omaisuuttaan takaisin tai korvauksia menetyksistä. Tästä syystä monessa kirkossa toimii erityinen rahasto, joka hoitaa oikeusprosesseja ja

takaisinmaksuja.

Kaiken kaikkiaan kirkollinen taloudenhoito Suomessa poikkeaa merkittävästi monesta muusta ortodoksisesta kirkosta. Suomessa korostuu erityisesti talouden läpinäkyvyys: mihin resurssit menevät ja ketä ne palvelevat. Veronkanto-oikeuden suurin etu on kaikkien seurakuntalaisten osallistuttaminen seurakunnan ja koko kirkon ylläpitämiseen.

Pastori Aleksander Roszczenko

Kuvassa on EU:n tuella remontoitava kirkko Narewin kylästä Itä-Puolasta.

jen myynnistä. Tarvittaessa valtakunnallisia kolehteja kerätään piispan tai piispainkokouksen määräyksellä. Esimerkiksi silloin, kun kyseessä on kirkon rakennushanke.

Seurakunta hoitaa itse oman taloutensa. Rahastonhoitajana toimii yleensä neuvoston ja kirkkoherran valitsema henkilö. Hiippakunnan piispa tekee säännöllisiä seurakunnantarkastuksia. Näiden lisäksi seurakuntien taloutta valvoo piispainkokouksen määräämä tarkastuskomissio.

Työntekijöiden palkanmaksusta päättävät

ANNAMARI MÖLLÄNEN

Eero, Niina, Pinja ja Katri viihtyvät päiväkotia Pääskyssä.

Kohta eskarilainen Katri esittelee pulpetin sisältöä.

Kirkon perinnettä ja kiperiä kysymyksiä

Päiväkoti Pääsky on tavallinen päiväkotia, jossa kirkon traditio läpäisee arjen ja juhlan.

Pääsen vierailulle Päiväkoti Pääskyyn, joka on Suomen ainoa ortodoksinen päiväkotia. Päiväkodin johtaja Kirsi Häyhä on ollut töissä Pääskyssä vuodesta 1989 asti ja johtajana vuodesta 2010. Minna Gröhn, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, tuli ensimmäistä kertaa sijaistamaan päiväkotia vuonna 1985 ja aloitti vakituisena työntekijänä vuonna 1997. Päiväkodissa työskentelee lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja Arja Salo. Pitkäaikaisille työntekijöille monet perheet ovat tulleet vuosien varrella tutuksi. Toisinaan vanhemmat, jotka ovat itse käyneet Pääskyssä tuovat myös lapsensa hoitoon ja kehuvat kuinka mukavaa on, että on samat hoitajat edelleen.

Millainen päiväkotia Pääsky on?

– Päiväkoti Pääsky on tavallinen päiväkotia. Täällä kasvatetaan ja ohjataan lapsia varhaiskasvatuksen pedagogisten ohjeiden mukaisesti, Kirsi kertoo.

– Siinä ohella käydään kirkossa ja täällä käy vierailijoita seurakunnasta, Minna lisää.

Ortodoksisuus näkyy Pääskyssä tavallisina arkipäivinä esimerkiksi ruokarukouksen muodossa. Kristilliset perusarvot ovat läsnä myös kun opetellaan pyytämään ja antamaan anteeksi, sanomaan ”kiitos” ja ”ole hyvä” sekä muuten kohteilemaan toisia kunnioittavasti. Juhlapäivinä huomioidaan kirkolliset juhlat.

– Paaston aikana puhutaan paastosta.

Kerran kokeilimme lelupaastoa. Leikimme yksinkertaisempia asioita ilman kovaäänisiä ja vilkkuvia leluja ja se oli lasten mielestä ihan onnistunut kokemus, Minna kertoo.

Pääsiäiskaudella juhla tulee esille enemmän ja tapahtumissa eletään mukana jo heti laskiaisesta alkaen.

Kirkon opetus mukana toiminnassa

Tällä hetkellä Pääskyssä on 17 lasta, ensi syksynä parikymmentä. Silloin saadaan taas eskariryhmä kasaan. Pääskyssä on 24 paikkaa yli 3-vuotiaille, mutta joskus iästä joustetaan jos ryhmässä on tilaa. Päiväkoti Pääsky on yksityinen päiväkotia, joka tuottaa varhaiskasvatuspalveluja Joensuun kaupungin maksaessa tuotetusta palvelusta palvelusetelin. Joensuun ortodoksinen seurakunta toimii taustayhteisönä ja siitä syystä esimerkiksi muutama vuosi sitten kaupungilta tullutta kieltoa seurakuntien vierailijoista ei Päiväkoti Pääskyssä koskaan otettu käyttöön. Pappi ja kanttori pääsevät mm. siunaamaan lasten virpomavitsat.

Kirkon traditio ei näy toiminnassa joka hetki, koska paikkansa on myös ihan tavalliselle leikille, laululle, ulkoilulle ja askartelulle. Kysymykseeni pidetäänkö halloween-juhlia, saan nopeasti selkeän vastauksen. Ei pidetä, eikä harkitakaan, vaan toimitaan kirkon opetuksen mukaisesti, mutta esimerkiksi ystävänpäivänä askarrellaan kortteja

toinen toisilleen ja vietetään muitakin erilaisia teemapäiviä, jotka sopivat yhteen ortodoksinen tradition kanssa.

Lapset nostavat monesti ruokapöytäkeskusteluissa esille kiperiäkin kysymyksiä uskosta, Jumalasta, Jeesuksesta ja erilaisista tavoista ja perinteistä.

– Niissä tilanteissa yritämme kuunnella tarkalla korvalla, vastata kysymyksiin ja antaa tilaa lasten omille mielipiteille, Kirsi kertoo.

– Joskus erilaisista perheistä tulevilla lapsilla on tullut jopa kiistaa keskenään kumpi on oikeassa ja onko Jumalaa olemassa vai ei. Näitä sitten yritetään selvittää rakentavassa hengessä ja opettaa lapsille keskustelutaitoja myös eri perinteestä tulevien ihmisten kanssa.

Päiväkotipaikkaa hakiessa uusille vanhemmille kerrotaan päiväkodin perinteistä ja varmistetaan, että lapsi saa osallistua uskonnollisiin tapahtumiin ja tuokioihin. Näin kenellekään ei pitäisi tulla yllätyksenä päiväkodin toimintaperiaatteet. Vanhemmilla ei juurikaan ole ollut ennakkoluuloja kirkollista toimintaa kohtaan, vaan ennemminkin on tullut kiitosta siitä, että täällä saa kirkollista kasvatusa, kun kotona ei juurikaan osata tai ehditä sitä lapselle järjestämään.

4-vuotias Elia on ollut noin vuoden päiväkotia Pääskyssä ja hänen isänsä Teemu Terho kertoo, että perheen kokemus päiväkodista

Pääskyn kevätjuhlassa myös hoitajat Minna, Kirsi ja Arja olivat leikissä mukana.

Laulua ja pupujussien leikkiä päiväkodin kevätjuhlassa.

on ollut myönteinen.

– Pääsky on ollut hyvä, pienikokoinen päiväkotikoti. Poika on tykännyt olla siellä. Päiväkodissa on ollut kivoja juhlia.

Perheelle Pääskyn ortodoksisella taustalla oli merkitystä päiväkotia valittaessa, sillä perhe kuuluu katoliseen kirkkoon ja heille oli tärkeää, että päiväkodista välittyvät samat arvot kuin kotona.

– Toki jos paikkakunnalla olisi ollut katolinen päiväkotikoti, olisimme varmaan vieneet lapsen sinne. Mutta ortodoksisuus ja katolisuus ovat sen verran lähellä toisiaan esimerkiksi kirkkovuoden kannalta, että meitä ei jännittänyt viedä lasta Pääskyyn.

– Ortodoksisuus oli meille tuttua ja päiväkodissa oli jo ennestään tuttuja ihmisiä.

Mieleenpainuvimpia hetkiä vuoden varrella Teemulle tulee heti mieleen kolme:

– Joulujuhla, jonne lapset tekivät esityksiä ja huomattiin miten paljon lapset osasivat tehdä. Virpomisperinteeseen tutustuminen. Ja kun oli kutsuttu joensuulainen jalkapallojoukkue pitämään lapsille harkat.

Paljon kivoja juttuja

Päiväkotikoti Pääskyssä tehdään ja touhutaan monenlaista. Pienen päiväkodin huoneet ovat muuntautumiskykyiset ja askartelua ja käden taitoja pidetään arvossa.

– Musiikkia on myös paljon ja käymme usein esiintymässä, Kirsi kertoo.

– Viimeksi kävimme senioripihassa esiintymässä vanhuksille. Viereisen puiston päivit- täisten ulkoilujen lisäksi teemme luontoret- kiä, jotka ovat lapsille erityisen mieluisia.

Lasten mielestä päiväkodissa ehdottomas- ti kivointa on leikkiminen. 5-vuotiaan Eeron mielestä kaikista kivoin leikki on lääkäri- leikki ja hän osoittaa hyllyllä odottavaa lääkäri- salkkua tarvikkeineen. Pieni pehmopupu on saanut sideharsoa kipeän kaulansa ympäril- le. Niina, 3, myötäilee Eeron vastausta. Lääkä- rihoitaja-leikin, hän nimeää kivoimmaksi

leikiksi ja esittelee hienoja Hello Kitty -sukka- housujaan. Päiväkodin tavallisesta arjesta Niina kertoo, että siellä syyään ja leikitään ja otetaan pastilli ja sitten haetaan kotiin.

6-vuotias Katri täydentää, että nukutaan täällä myös päiväunet ja ulkoillaan. Tylsin juttu Katrin mielestä on, kun joutuu jättä- mään kivan leikin kesken vaikkapa ulosme- nemisen takia ja raivaamaan kauheasti sotku- ja.

– Mutta jos on hienosti järjestelty leikki, niin sen voi jättää paikalleen ja jatkaa vaikka päiväunien jälkeen.

Eerosta raivaaminen ei ole niin tylsää, ja Kirsi kertoo Eeron mielellään auttavan tavaroiden siivouksessa. Pinja, 5, kertoo, että joskus mennään metsäretkelle. Katrin mieles- tä kivointa koko vuoden tapahtumissa olivat naamiaiset.

– Ja myös diskojuhlat, joissa sai syödä ja juoda herkuja ja yhdessä huoneessa oli diskovalot ja sai tanssia paljon.

Eilen isoimmilla on ollut jännittävä päivä eskaritutumisen merkeissä.

– Saatiin tavaroita, Katri esittelee ja haluai- si jo päästä tekemään uusilla välineillä kaikenlaista.

Pinjan, Eeron ja Katrin mielestä paras paik- ka koko päiväkodissa on eskariluokka. Omat pulpetit ovat tärkeitä tuleville eskarilaisille.

Perinteitä ajan hengessä

Päiväkotikoti Pääsky on aloittanut toimintansa vuonna 1973. Selaan päiväkodin valokuva- albumeita, joissa on koottuna päiväkodin vai- heita aina 1970-luvun mustavalkokuvista 2000-luvun digikuviin, lehtileikkeitä vuosien varrelta sekä onnittelukortteja päiväkodin täyttäessä pyöreitä vuosia. Hius-, vaate- ja sil- mälasi- ja muotivaihtelee vuosikymmenten mu- kana, mutta muuten päiväkodin toiminta näyt- tää pysyneen samana.

Pitkän kokemuksen perusteella Kirsi ja Minna kertovat, että vuosien varrella toiminta

on pysynyt pitkälti saman henkisenä, mutta esimerkiksi paperityöt ovat lisääntyneet. Työn- tekijät osallistuvat koulutuksiin ja perinteen siipien suojassa osallistutaan myös uuteen. Täytyy olla ajan hermolla erilaisissa pedago- gisissa uudistuksissa ja miettiä sitä, mikä on lapsen kehitykselle hyväksi. Viime aikojen uusimpina juttuina ovat olleet esimerkiksi positiivisuus-cv:t, joissa seinällä on jokaisen lapsen kuvan ympärillä hyviä asioita kirjattuna ylös.

– Ensi syksynä täytyy paneutua opettele- maan itsesäätyä, jonka oppiminen on myös erittäin tärkeää lapsen kasvun ja kehityksen kannalta, Kirsi mainitsee tulevasta.

21-vuotias Alina Matsi kävi aikanaan päivä- koti Pääskyä sisarustensa kanssa. Omien kokemustensa perusteella hän suosittelee päiväkotia lapsen hoitopaikaksi.

– Ainakin muistan, että oltiin yötä siellä joskus ja sai ottaa herkuja mukaan ja katsot- tiin työntekijöiden tekemää videota, missä lastentarhanopettaja Ilkka Tahvanainen oli pukeutunut kanaksi. Ja aina puuroa syötiin aamulla ekaksi.

Vuosien varrella työntekijöiden mieleen on jäänyt monenlaisia mukavia muistoja.

– Pienet arjen hetket ovat tärkeitä. Silloin kun lapsi oppii jonkun uuden taidon, niin kyllä sitä kokee iloa ja ylpeyttä lapsen puoles- ta, Kirsi kertoo.

– Toisinaan lapsi tulee kertomaan, että oppi jotain ja vielä sanoo, että sinä Kirsi opetit minulle tämän. Silloin tuntee tehneensä jotain merkittävää työssään.

On aika päästä päiväkodin väki jatkamaan päiväänsä. Haastattelun ohessa Kirsi ja Minna ovat pyyhkineet nenää, pitäneet sylissä, kerranneet leikkisääntöjä ja käyneet hake- massa välioven paukuttelijan rauhoittumaan. Tavallista päiväkotiarkea, kirkon kainalossa ja Jumalansynnyttäjän ikonin tarkan katseen alla.

Annamari Moilanen

Kuvassa Solinan ompeluseuralaisista Kaisa Ollikainen (vas.), Pirkko Tenkama, Maire Levä, Seija Hamström, Marja Asikainen ja Raija Luostarinen.

KIRKON VAPAAEHTOISTYÖ ETSII NYKYAIKAAN SOPIVIA MUOTOJA JA UUTTA OSAAMISTA

ARJESTA PYHYYTEEN, PYHYYDESTÄ ARKEEN

Kuopion ortodoksisen seurakunnan vapaaehtoistyön puuhanainen Pirkko Tenkama luonnehtii työsarkaansa liikkeeksi arjesta pyhyyteen. Kun Kuopiossa aloitettiin yhteiset iltateet "ompeluseurana", siellä ei hetken päästä neulottukaan sukkia, vaan ryhdyttiin tekemään hautauksillejä.

Liike on kuitenkin kaksisuuntaista: arkea pyhitetään. Jumalanpalvelukset ja erityisesti eukaristia ovat koko ortodoksisen elämän keskus. Liturgia ei silti pääty liturgiaan, vaan jatkuu ortodoksien arjessa kirkkorakennuksen ovien ulkopuolella veljeyden sakramenttina, niin kuin kirkkoisä Johannes Krysostomos kirjoitti.

Kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelmasa vuosille 2016-2020 asia ilmaistaan seuraavasti: "Kirkon yhteisöllisyys kiteytyy liturgises-

sa elämässä ja jatkuu sen ulkopuolella lähimmäisen rakkauteina ja diakonisena palveluna."

Pitkääkaista sitoutumista välttelevä nykyihminen saattaa ajatella, että vastuu kaikesta kirkollisesta toiminnasta kuuluu seurakunnan työntekijöille, joiden palkkaukseen hän maksaa kirkollisveroa. Ehkä kehitys jossakin vaiheessa veikin tähän suuntaan.

Jatkossa se ei kuitenkaan ole mahdollista. Vaikka Suomen ortodoksisen kirkon hallinnollisia rakenteita ollaankin muuttamassa, kyse

ei ole taikasauvasta, joka tuo toimintaan lisää rahaa. Kirkon kiristynyt talous on yksi syy, jonka vuoksi vapaaehtoistoiminnan merkitys kasvaa.

On hyvä muistaa, että itse asiassa kyse on palaamisesta kohti juuria. Suomenkin kirkon historiassa ihmisten omatoimisuus on ollut moottori, jonka ansiosta on syntynyt paljon kestäväää. Eivät tsasounat Karjalan kaukaisiin kyliin nousseet seurakuntien varoilla, vaan talkootyönä. Tiistaiseurat olivat – ja ovat vieläkin – hiiva, joka vireytti seurakuntien toimintaa.

Nyt tarvitaan samanlaista intoa ja onneksi sitä löytyykin.

Hyvä esimerkki löytyy Maaningan Käärmelahdelta. Kuopion seurakunta ei enää säästöyistä jatkossa osallistu vuonna 1954 valmistuneen Käärmelahden tsasounan ylläpito- tai korjauskustannuksiin. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tsasouna jäisi heitteille. Vastuun tsasounasta on ottamassa perusteilla oleva Käärmelahden tsasounan ystävät -yhdistys.

– Palaamme tavallaan vanhaan aikaan. Aikaisemmin tsasounat olivat kyläkunnan ylläpidettävänä, sanoo uuden yhdistyksen toimintaa virittelevä metropoliitta Panteleimon Savon Sanomien haastattelussa (14.5.)

Myös Käärmelahden tsasouna on aikanaan rakennettu talkoovoimin ja lahjoitusvaroilla. Samanlaisia pyhäköitä löytyy runsaasti muualtakin Suomesta ja myös muualla seurakunnat haluavat siirtää niiden ylläpitoa pois omalta kontoltaan.

Direktiivit puuttuvat

On hyvä huomata, että seurakunnat eivät koskaan olisi toimineet ilman seurakuntalaisten vapaaehtoista työpanosta. Kirkkokuorot eivät maksa palkkaa laulajilleen. Kirkon hallintoon, valtuustoihin ja neuvostoihin, valitaan vapaaehtoisia, joiden ajankäyttöä ei kokouspalkkioilla täysimääräisesti korvata. Seurakunnan eri toimikuntiin ja toimintapiireihin osallistuu suuri määrä ihmisiä. Osa kirkon tiedottamisestakin hoidetaan vapaaehtoisten voimin.

Unohtaa ei pidä myöskään Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskuntaa (PSHV), joka jo yli 130 vuotta on toiminut seurakuntien tukijärjestönä ja organisoinut nimenomaan vapaaehtoistoimintaa. Tiistaiseurat ja kirkkokuorot ovat PSHV:n keskeisintä toiminta-aluetta.

Siitä huolimatta kirkon tavoite ja toimintasuunnitelmassa todetaan, että ”kirkon vapaaehtoistyö tarvitsee uusien muotojen etsimistä ja vapaaehtoisten osaamisen kehittämistä”.

Mitä uudet toimintamuodot ja osaaminen voisivat olla?

Vastauksia kysymykseen on etsitty muun muassa Kuopion seurakunnassa, jossa jo muutaman vuoden ajan on elävöitetty vapaaehtoistoimintaa Solina-hankkeella. Kirkon keskusrahasto on avustanut Solinaa vuosina 2017–2019.

Hankkeen nimi kuvaa hyvin sitä, mihin sillä pyritään. Toiminnan on tarkoitus solista kuin puro.

– Tavoitteena on jumalanpalveluselämästä versova spontaani vapaaehtoistoiminta, johon jokainen voi osallistua omien kykyjensä ja voimiensa mukaan, valaisee Pirkko Tenkama,

joka on yksi hankkeen johtoryhmän jäsenistä.

Johtoryhmä hankkeella siis on. Kuopiolainen Tenkama edustaa johtoryhmässä maantieteellisesti laajan Kuopion seurakunnan keskistä aluetta. Seurakunnan läntisen alueen tuntemusta johtoryhmään tuo diakoni Heikki Suomala Keiteleeltä ja itäistä aluetta edustaa Martti Kähkönen Tuusniemeltä. Heidän lisäksi johtoryhmään kuuluu seurakunnan kirkkoherra Timo Honkaselkä.

Siihen byrokratia sitten jääkin.

– Hankkeen projekteilla ei ole annettu ja direktiivejä. Projektit eivät toimi eikä niitä hallinnoida niin kuin rekisteröityjä yhdistyksiä. Ryhmillä on vain yhteyshenkilöt ja johtoryhmältä lupa toimia, Tenkama selittää.

Pienikin puro virvoittaa

Solina-hanke on täyttynyt toiminnasta. On diakonia-aamiaisia ja pop up -ravintoloita. Pyhä Solmu on ryhmä, jossa tehdään rukousnauhoja. Kukkaisryhmä huolehtii siitä, että seurakunnan pääpyhäkkö eli Pyhän Nikolaoksen katedraali ja sen ympäristö ovat arvoisessaan kunnossa. Liturgiakerhossa tutustutaan jumalanpalveluksiin ja kirkkovuoteen. Kirkon opetusta syvennetään järjestämällä Välähdyksiä ortodoksisuuteen -luentosarjaa, joka on

*Solina-hankkeessa
solisee puroja, joista
jokaisen on tarkoitus
virvoittaa.*

kiinnostanut myös muita kuin ortodoksisen kirkon jäseniä.

Solina vastaa myös kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelmassa mainittuun ajatukseen, että vapaaehtoisten osaamista on kehitettävä. Viime vuonna perustettu InDesign-ryhmä on opetellut atk-taitoja, joiden avulla voidaan hoitaa hankkeen omat julkaisut ja tarvittaessa auttaa seurakunnan nettisivujen päivityksessä.

Omassa julkaisusarjassa on esitelty tänä vuonna muun muassa Siilinjärven kirkkoa ja seurakuntataloa sekä niiden ikoneita. Samanlainen julkaisu tehtiin vuonna 2017 Nilsin kirkon ikoneista.

Viime vuonna syntyi Solinan kirjastotyöryhmä, joka huolehtii seurakuntatalolle sijoitetusta kirjastosta. Runsaasti uusia kirjoja saatiin Anneli Lisitsinin testamenttilahjoituksena. Kirjaston teokset on nyt luokiteltu ja luettelointi. Lainaustoiminta on organisoitu uuteen uskoon.

Suomeen muualta muuttaneet rikastuttavat kirkkoa, niin myös Kuopion seurakunnassa. Seurakuntatalon seinällä olevaan karttaan on merkitty pienillä lipuilla 14 maata, joista

tulleet ihmiset ovat olleet mukana vapaaehtoistoiminnassa.

Latviasta Suomeen pysyvästi vuonna 1997 muuttanut Zanna Hyvönen johtaa seurakunnan venäjänkielistä toimikuntaa, joka tekee läheistä yhteistyötä Solina-hankkeen kanssa. Hyvönen kuuluu 10-henkiseen Solina-ryhmään, joka ideoi hankkeen pienprojekteja.

– Solina on laajentanut vapaaehtoistoimintaa. Sen ansiosta minä tunnen seurakunnasta paljon enemmän ihmisiä kuin aikaisemmin. Saan tukea silloin kun sitä tarvitsen, Hyvönen kiittelee.

Keskeltä reunoille

Maantieteellisesti laajojen seurakuntien ongelma ovat luonnollisesti pitkät välimatkat. Ne eivät rasita pelkästään seurakunnan työntekijöitä, pappeja ja kanttoreita, vaan kaikkia seurakuntalaisia. Kaikilla kaukana seurakunnan keskuksesta asuvilla ei halutessaan ole mahdollisuuksia päästä palveluksiin pääpyhäkköön.

Ongelma on kuitenkin myös se, että keskussa asuvat eivät tunne muiden alueiden ihmisiä ja pyhäköitä. Tähän haasteeseen Solina on vastannut järjestämällä yhteiskuljetuksia tempelijuhliin eri puolille seurakuntaa ja retkiä.

– Liikettä pitää olla myös keskeltä reunoille, perustelee Solina-ryhmä.

Yhteiskuljetukset rikastuttavat seurakuntaelämää ja vahvistavat yhteisöllisyyttä. Jo vuosikymmeniä seurakunnan vapaaehtoistoiminnassa mukana ollut Leena Rapp pitää yhteisöllisyyttä ja sen lujittamista työn tärkeimpänä antina.

– Solina-hankkeessa toimiminen on ollut minulle äärettömän virkistävää. Yhteisöllisyyden kokeminen on diakoniaa minuun päin, hän luonnehtii.

Samaa mieltä on lukiota Kuopiossa käyvä Konsta Hyvönen, joka ”värvättiin” mukaan Solina-hankkeeseen yhteisellä matkalla Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen kirkkoon Keiteleelle.

– Retki oli niin mieleenpainuva, että seuraavana vuonna olin mukana retkillä Tuusniemen ja Juankosken kirkkojen praasniekkoihin, Konsta kertoo.

Konsta sai kunnian pitää viime vuoden syksyllä avajaispuheen juhlassa, jossa isä Paul Hesse siunasi seurakuntatalolle sisustetun ja kaikille seurakuntalaisille tarkoitettua Olohuoneen. Konsta sanoi puheessaan, että jumalanpalvelusten lisäksi tarvitaan muuta seurakuntalaisten aktiivista toimintaa.

– Tämänkaltaista yhteistä tilaa on mietitty jo vuosia. Tämä on seurakuntalaisten yhteinen olohuono, jossa kaikki voivat kohdata toisensa, Konsta sanoo.

Mauri Liukkonen

Koko maa laulaa kiitostasi

Valtakunnalliset ortodoksiset kirkkolaulupäivät järjestetään ensi pääsiäiskaudella 19. kerran Sokeana syntyneen sunnuntain viikonloppuna 15.-17.5.2020 Joensuussa.

Kirkkolaulupäivät kutsuvat jälleen yhteen kirkkolaulajia, kuoroja ja kanttoreita eri puolilta Suomea. Viikonloppuun ohjelma käsittää perinteiseen tapaan mm. jumalanpalveluksia, konsertteja, kuorolauluun ja kirkkomusiikkiin liittyviä työpajoja sekä kuorokavalkadin.

Päivät järjestetään tällä kertaa Joensuussa erityisesti siksi, että kirkkomusiikin ja teologian koulutus tulisi tutuksi kirkkomme jäsenille ja innostaisi uusia opiskelijoita hakeutumaan alalle. Laulupäiville kutsutaan mukaan myös erityisesti laulavia lapsia ja nuoria, joille on tiedossa osittain omaa ohjelmaa.

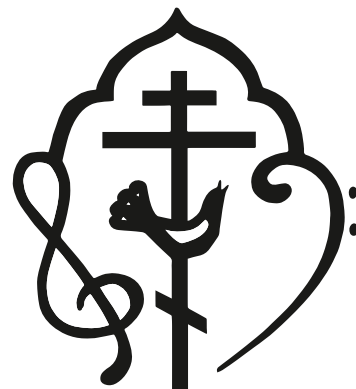
Sunnuntaiamun liturgia toimitetaan yliopistolla Carelia-salissa ja palveluksessa laulaa laulupäivien osallistujista muodostuva suurkuoro. Viikonloppuun aikana kuullaan useita konsertteja Joensuun evl. kirkossa. Perjantaina ja lauantaina toimitetaan jumalanpalveluk-

sia seurakunnan Pyhän Nikolaoksen kirkossa ja seminaarin Pyhän Johannes Teologin ja Karjalan Valistajien kirkossa.

Laulupäivien teemasäveltäjänä on tamperelainen Timo Ruottinen. Suurkuoro laulaa liturgiassa tutun nuottiliturgian sävelmien lisäksi Ruottisen sävellyksiä, jotka julkaitaan erillisenä vihkosena. Lisäksi Ruottisen tuotantoa kuullaan konserteissa ja sunnuntain päiväjuhlassa.

Myös **Ristisaatto 2020** -hanke näkyy tapahtumassa. Lauantai-iltana Suomen ortodoksisen kanttorikuoron konsertin jälkeen kuljetaan ristisaatossa evl. kirkolta torille, jossa toimitetaan ehtoopalvelus. Palveluksen jälkeen ristisaatto jatkaa ortodoksisen seminaarin pihalle, jossa järjestetään illanvietto kreikkalaiseen tyyliin.

Kirkkolaulupäivien järjestämisessä ovat mukana PSHV ry, Ortodoksisen Kanttorien Liitto ry, Joensuun ortodoksinen seurakunta, Ortodoksinen seminaari sekä Itä-Suomen yliopiston teologian osaston kirkkomusiikin oppiaine.

Ilmoittautuminen kirkkolaulupäiville alkaa erikseen ilmoitettavana ajankohtana syksyllä. Osallistumismaksu varmistuu myöhemmin. Joensuun hotelleihin on mahdollista jo tehdä varauksia kirkkolaulupäivien kiintiöön.

Lisätietoja:

PSHV:n toiminnanjohtaja Soili Penttonen: soili.penttonen@ort.fi

Ortodoksisen kirkkomusiikin yliopisto-opettaja Varvara Merras-Häyrynen: varvara.merras-hayrynen@uef.fi

Suistamon festivaali syntyi yhteisöllisyydestä ja perinteistä

Suistamon laulujuhlailla juhlittiin 175-vuotiaasta Pyhän Nikolaoksen kirkkoa.

Suistamon Perinnesseura on yksi Suomen suurimmista Karjalaseuroista. Siinä on n. 560 jäsentä.

Seura järjesti kesäkuussa neljännet Suistamon laulujuhlat Karjalan tasavallassa, Suistamolla. Laulujuhlilla esiintyivät kansanmuusikko Amanda Kauranne, laulaja Satu Niemelä, vaasalainen folkrock -bändi Rajatapaus sekä karjalankielinen Hora Solovei -kuoro Lapinlahdelta. Suistamon Perinnesseura julkaisi silloin myös Rajatapausten esittämän Karjalan kunnailla - musiikkivideon. Kokonaisuuden on suunnitellut, toteuttanut ja käsikirjoittanut Suistamon perinnesseuran hallituksen jäsen Katja Lösen.

Rajatapaus - bändin Karjalan kunnailla -video on nähtävissä Youtubessa.

Suistamon 175 vuotias Pyhän Nikolaoksen kirkko.

Folkrock-bändi Rajatapaus.

TEMPELIJUHLAT YMPÄRI SUOMEN KUTSUVAT MUKAAN JUHLAAN

Suomessa kesä on praasniekkojen ruuhka-aikaa. Kirkon sivuston, www.ort.fi praasniekkakalenteriin on koottu seurakuntien ja luostareiden tiedossa olevat kesäpraasniekat syyskuun

alkupuolelle saakka.

Kalenteri on laadittu kirkkokalenterin juhlien mukaan. Jos varsinainen juhlapäivä osuu arkipäivälle, praasniekkapalvelukset voidaan toimittaa lähim-

pänä viikonloppuna tai muuna sopivana päivänä.

Päivämäärät kannattaa tarkistaa asianomaisen seurakunnan omista tiedotteista esimerkiksi seurakuntalehdestä, www-

sivuilta tai fb-sivuilta. Kannattaa myös huomioida, että monessa pyhäkössä praasniekkavigilia toimitetaan tuntia totuttua aiemmin, jo kello 17. Hyvää juhlaa!

Taloudenhoitoa Jumalan armon lisääntymiseksi

Kristilliseen elämäntapaan kuuluu ihanne omistamattomuudesta. Kuitenkin samalla elämme maailmassa, jossa asioiden saaminen hoidetuksi edellyttää osaavaa taloudenhoitoa. Omistamattomuuden ihanteen lieveilmiönä pahimmillaan saattaa esiintyä jopa hyväksyttynä pidettyä rikkaiden halveksimista. Rikkaan on kyllä vaikea pelastua, mutta Kristus ei sano, ettei kameli voi päästä läpi neulansilmästä. Ilman rikkaita lahjoittajia moni kirkko olisi jäänyt rakentamatta.

Taloudessa on kyse resursseista. Jotta seurakunnassa tai muussa yhteisössä voidaan saada jotain aikaan, on resursseja oltava käytössä. Jonkun on luovuttava omastaan, on luovutettava yhteiseksi hyväksi ja Jumalan kunniaksi omaisuuttaan, omaa osaamistaan, voimaansa tai aikaansa. Mitä enemmän ihmiset tuntevat, että juuri he ovat kirkko, ja että kirkko ei ole joku ulkopuolinen taho, joka tarjoaa heille palveluita, sitä enemmän ihmiset ovat valmiita omastaan antamiseen. Usein vaihdantatalouden lisäksi tarvitaan välittäjän rooliin rahaa. Rahalla voidaan ostaa resursseja, joita kukaan ei ole valmis luovuttamaan ilmaiseksi. Tyhjästä ei mitään synny, ja jolleivät ihmiset ole valmiita luovuttamaan työvoimaansa ja hallussaan olevia materiaaleja ilmaiseksi, myös rahaa joudutaan ajattelemaan ja sen käyttöä suunnittelemaan, niin ikävää kuin se usein onkin.

Raha ei itsessään ole paha, vaan pahaa on rahan ja omistamisen himo. Väärin käytettynä rahasta voi tulla pelastuksen este, mutta oikealla tavalla käytettynä rahasta voi tulla pelastuksen väline. Kun rahaa jää yli sen jälkeen, kun on hankkinut omalle elämälleen tarpeellisen ja välttämättömän, rahaa voi käyttää hyvän tekemiseen.

Kun rahan antaminen lähtee Jumalaa ja ihmisiä rakastavasta sydäimestä, se vetää puoleensa lisää Jumalan armoa lahjoittajalle. Oikeastaan Jumalan armon hankkiminen itsessäänkin on eräänlaista taloudenhoitoa. Ihminen voi kokeilla minkälaisella toiminnalla näyttäisi olevan mahdollista saada osakseen eniten Jumalan armoa. Aina ei kuitenkaan ole rahaa, eikä aina ole ihmisiä, joille sitä voisi lahjoittaa. Aina on kuitenkin olemassa rukouksen mahdollisuus, itsensä ja lähimmäistensä puolesta. Kun rukous kohoaa nöyrästä sydäimestä, se helpommin tulee kuulluksi. Ja silloin se vetää puoleensa myös Jumalan armoa.

Arkkimandriitta Mikael

Kirkko tullaan maalaamaan kauttaaltaan tulevien vuosien aikana.

UUSIA SEINÄMAALAUKSIA PYHÄN YLIENKELI MIKAELIN KIRKKOON

Saimaan seurakunnan Mikkeliissä sijaitsevassa Pyhän ylienkeleli Mikaelin kirkossa laajennetaan kirkon alttariosan seinämaalauksia. Työn toteuttavat KP Kuopion ja Karjalan metropoliitta Arseni ja ikonimaalari Jyrki Pouta

Ikonimaalari Petros Sasakin aloittaa kirkon seinämaalausprojektia jatketaan alttarin sivuseinillä. Sasakin maalaus poikkeaa monelta osin vanhasta kirkkoperinteestä aiheiden ja valittujen ikonien osalta. Ikonimaalareiden mukaan oli haastavaa luoda aiempaan kokonaisuuteen sopivia ikoniaihteita. Kirkkosalin puoleisissa seinämaalauksissa tulee jatkossa näkymään muiden muassa ylienkeleli Mikaeliin liittyvät ihmeet ja tapahtumat.

Altтарin yhdeksi ikoniaiheeksi valikoitui ”Jumalanäiti, palava pensas”, mikä viittaa paikan pyhyyteen. Toisena aiheena on ”Aabrahamin uhri”, jossa Jumalalle kuuliaisena Aabraham on valmis uhraamaan poikansa Iisakin. Enkeleli estää kuitenkin teon. Aihe muistuttaa alttarin merkityksestä uhripaikkana.

Kirkkoa ja eritoten sen alttaria on koetellut vähällä aikaa kaksi merkittävää onnettomuutta: alttarin sivuhuoneesta alkanut tulipalo ja pian sen jälkeen kirkon vieressä tapahtunut vesiputken vaurioituminen, joka oli lähellä aiheuttaa suuren korjaustarpeen kirkossa.

Työ alkoi kesäkuussa alttaripäädystä ja alustavan suunnitelman mukaan kirkko tullaan maalaamaan kauttaaltaan tulevien vuosien aikana. Maalausurakka on ainutlaatuinen tapaus Suomessa, koska kauttaaltaan maalattuja kirkkoja on vain pieni joukko; Joensuu, Iisalmi, Kajaani, Espoo ja Järvenpää. Tässäkin joukossa Mikkelin ylienkeleli Mikaelin kirkko tulee tekemään historiaa, ollen Tapiolan kirkon rinnalla ainoita kokonaan suomalaisten ikonimaalareiden maalaamia kirkkoja. Kirkon maalaustyö on näin tärkeä virstapylväs paitsi Mikkelin ortodokseille, myös koko Suomen ortodoksiselle kulttuurille.

Lisätietoja maalauksista Ortodoksi.net LIVE-sivustolta Facebookista.

SUOMEN KIRKON PYHIEN MUISTELU

Konstantinopolin Ekumeenisen patriarkaatin Pyhä Synodi päätti 29. marraskuuta 2018 pitämässään kokouksessa Suomen autonomisen kirkon piispainkokouksen esityksestä liittää pyhien joukkoon skeemaigumeni Johanneksen nimellä Pyhittäjä Johannes Valamolainen ja ilomantsilaisen Johannes Karhapään Marttyyri ja tunnustaja Johannes Sonkajanrantalainen nimellä.

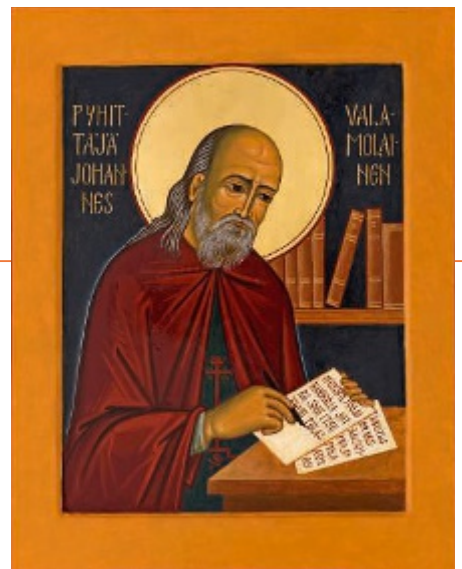
Pyhittäjä Johanneksen pyhien joukkoon liittämisen juhlaa vietettiin Valamossa 31.5. ja 1.6. toimitetuilla muistopalveluksella, vigilialla ja liturgialla. Marttyyri ja tunnustaja Johannes liitettiin pyhien joukkoon puolestaan 12.-13.7. Sonkajanrannassa, joka nykyisin kuuluu Joensuun ortodoksiseen seurakuntaan. Molemmat juhlat alkoivat muistopalveluksella, joissa muisteltiin pyhien lisäksi heidän edesmenneitä läheisiään: vanhempia ja sisarusiaan, sekä py-

hän marttyyri ja tunnustaja Johanneksen kohdalla myös puolisoita ja lapsia.

Koska nämä kaksi edellä mainittua ovat ensimmäiset Suomen kirkon omat paikalliset pyhät, tullaan heitä piispainkokouksen päätöksen ja ohjeen mukaan muistelemaan tulevaisuudessa myös jumalanpalveluksien loppusiunauksissa. Pyhittäjä Johanneksen muistopäiväksi määrättiin Konstantinopolin päätöksellä 5. kesäkuuta ja marttyyri ja tunnustaja Johanneksen muistopäiväksi 8. maaliskuuta, eli molempien pyhien kuolinpäivät.

Uusien pyhien ikonit on julkaistu pyhien joukkoon liittämisen vigiliassa ja on toivottavaa, että niitä maalattaisiin hiippakuntamme pyhäkköihin sekä Suomen ortodoksisen kirkon kaikkiin kirkkoihin, rukoushuoneisiin ja muihin rukouspaikkoihin.

Metropoliitta Arseni

VALAMON LUOSTARIN MUSEO UUDISTETTIIN

Valamon Kulttuurikeskuksen alakerrassa avattiin kesäkuussa perusteellisesti uudistettu luostarimuseo, joka esittelee luostarin historiaa ja kirkollista esineistöä.

Luostarin tarina ja historia kerrotaan maalauksin, esinein ja valokuvoin. Esillä on luostarin vanhimpia teksteilejä, keisarillisia lahjoituksia sekä papiston käyttämiä ristejä, päähineitä ja evankeliumikirjoja 1800-luvulta.

Sakraaliesineistön merkittävimpiä aarteita ovat keisari Aleksanteri I:n lahjoittama timanttiristi vuodelta 1822 sekä kreivitär Amalie Adlerbergin vuonna 1864 lahjoittamat ehtoollispeitteet.

Museon ikonikokoelma on laaja. Luostarin omien ikoniharvinaisuuksien lisäksi esillä on Valamo-säätiön Katri ja Harri Willamon ikonikokoelma. Ytimessä ovat 1800-1900-luvuilla maalatut kansanikonit.

Vuonna 2015 tuli kuluneeksi 75 vuotta siitä, kun Laatokan Valamosta evakuoitiin talvella 1939-1940 sodan seurauksena lähes kaksisataa munkkia, ensin Keski-Suomeen Kannonkoskelle ja sieltä kesällä 1940 Heinäveden Papinniemen kylälle, mistä luostari osti Saastamoisen kartanon uudeksi luostarin paikaksi.

Valamossa esillä oleva näyttely esittelee näin myös läpileikkauksen luostarielämän arkisesta työnteosta sekä kirkollisesta elämästä 1700-luvulta nykypäivään.

Luostarimuseo on yksi tärkeimmistä ortodoksisista kulttuuria ja elämää esittelevistä kokonaisuuksista Suomessa. Sen kokoelma on merkittävä läpileikkaus luostarielämään ja ortodoksisuuteen. Suuri osa mitaamattoman arvokkaasta esineistöstä esitellään museossa ensimmäisen kerran.

Lisätietoja: www.valamo.fi

KOLTTASAAMELAISTEN 70-VUOTISJUHLAVUOSI

Kolttsaamelaiden asuttamisen 70-vuotisjuhlaa vietetään 24. elokuuta Sevettijärvellä teemalla Ööutveäkkä – Yhdessä, yhdessä tehden.

Asuttamisjuhla järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1979.

Juhlapäivä alkaa ortodoksisella liturgialla klo 10. Pääjuhlassa on ohjelmassa mm. leikki ja lauluesityksiä, puheenvuoroja sekä katrillia. Päivän päätteeksi on iltakonsertti.

Kolttsaamelaiden asuttamista juhlietaan perinteisesti pyhittäjä Trifon Petsamolaisen pyhiinvaellustapahtuman yhteydessä. Samalla julistetaan tänä vuonna myös Sevettijärven koulun 70-vuotista taivalta.

Juhlan järjestävät Kolttien kyläkokous ja Lapin ortodoksinen seurakunta yhteistyössä Koltta kulttuurisäätiön ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Lisätietoja juhlapäivästä ja juhluvuoden tapahtumista: www.kolttsaamelaiset.fi
kolttien.kyläkokous@co.inet.fi

Kolttien luottamusmies Veikko Feodoroff, p. 050 396 1297

PSHV ry järjestää perinteisen pyhän Trifonin pyhiinvaelluksen 22.-25.8. Juhluvuoden vuoksi pyhiinvaellusta vietetään tänä vuonna tavallista juhlavimmassa merkeissä. Lisätietoja pyhiinvaelluksesta ja ilmoittautumiset: www.pshv.fi.

Ortodoksinen kirkko Norjassa

Suomen pohjoiseen naapurimaahan, Norjan kuninkaskuntaan, ei usein ajatukseenkaan tasolla yhdistetä ortodoksisuutta. Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskunta ry:n järjestämällä Pyhän Trifonin pyhiinvaelluksella käyneet lukijat ovat jo kuitenkin esittäneet eriävän mielipiteen. Siksi ortodoksisuutta Norjassa on toki tärkeä käsitellä.

Norjalaiset, kuten myös tanskalaiset ja ruotsalaiset viikingit osallistuivat idän retkillään venäläisten ruhtinaskuntien perustamiseen ja osa heistä siirtyi Bysantin valtakuntaan kauppiaksi sekä sotapalvelukseen. Bysantin keisarin henkivartio-osasto eli *varjagikaarti* koostui pääasiassa näistä sotureista. Heistä ainakin joidenkin voidaan olettaa omaksuneen kristinuskon sen itäisessä muodossa, ja näistä mahdollisesti osa palasi myös kotikaupunkeihinsa Norjaan.

Eräs Norjan historiallisista kuninkaista on myös ortodoksisen kirkon pyhien luettelossa. Olavi II Haraldispoika (995-1030) osallistui viikinkiretkiin Normandiassa, missä hän kääntyi kristinuskoon. Noustuaan Norjan kuninkaaksi hän kutsui Norjaan pappeja kastamaan kansaa, sekä rakennutti kirkkoja ja kielsi pakanallisia tapoja. Pyhä Olavi sai surmansa Stiklestadin taistelussa 29. heinäkuuta 1030. Hänen maatumattomat reliikkinsä nostettiin haudasta vuosi kuolemasta ja ne sijoitettiin myöhemmin Nidarosin tuomiokirkkoon. Reformaation aikana pyhän Olavin reliikit kuitenkin tuhoitiin. Pyhä Olavi Norjalainen on viimeisiä suurta skismaa edeltäneitä jakamattoman kirkon pyhiä. Hänen muistopäiväänsä vietetään kuolinpäivänä 29. heinäkuuta.

Norjassa, kuten useassa muussa länsimaassa, ei ole historiallisista syistä omaa ortodoksista paikalliskirkkoa. Pyhä Trifon Petsamolainen teki Norjan alueella lähetystyötä koltasaamelaiten parissa ja hän rakensi ensimmäisen Boriksen ja Glebin kappelin Koltakönkälle (nor. *Skoltfossen*) sekä pyhän Georgios Voittajan tsasounan Näätamöön (nor. *Neiden*).

Tällä hetkellä Norjan ortodoksit ovat pääosin jakautuneet kolmeen hiippakuntaan. Historiallisesti vanhin on ekumeenisen patriarkaatin alainen Venäläisten kirkkojen arkkihiippakunta Länsi-Euroopassa. Vuoden 1917 lokakuun vallankumousta paenneet emigrantit liitettiin tämän hiippakunnan alaisuuteen, jonka keskuspaikka on Pariisin Rue Daru:lla. Ekumeeninen patriarkaatti päätti lokakuussa 2018 lakkauttaa hiippakunnan autonomian, joka herätti sen papistossa ja jäsenissä suurta vastustusta. Hiippakunnan tilanne on tällä hetkellä avoin ja se neuvottelee yhdistymisestä mm. Moskovan patriarkaatin kanssa.

Norjassa toimii myös Moskovan patriarkaatin alaisia stavropegiaalisia seurakuntia, jotka ovat suoraan Moskovan patriarkan alaisuudessa. Norjan kreikkalaiset kuuluvat ekumeenisen patriarkaatin Tukholman ja Skandinavian metropoliittakuntaan. Norjassa toimii myös Bulgarian, Serbian ja Romanian patriarkaattit, jotka ovat järjestäytyneet omiksi seurakunnikseen. Norjassa vaikutti 1990-luvulla lyhyen aikaa epäkanoninen Norjan ortodoksinen kirkko, jolla ei kuitenkaan enää ole merkittävää toimintaa. Norjassa on arviolta noin 10 000 ortodoksia.

Pastori Otto Laukkarinen

media

YLE Radio 1

3.8. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, kanttori Maria Verikov.

4.8. Liturgia klo 11, rovasti Mikael Sundkvist.

20.8. Iltahartaus klo 18.50, kirkkoherra Marko Patronen

24.8. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, pastori Kaarlo Saarento.

25.8. Liturgia klo 11, Pyhän Trifon Petsamolaisen kirkosta Sevettijärveltä. Koltasaamelaiten 70-vuotisjuhla, kirkkoherra Jaakko Vainio.

8.9. Liturgia, klo 11, kirkkoherra Ioannis Lampropoulos.

9.9. Andrum kl. 6.54 och 9.10, kyrkoherde Markku Salminen.

14.9. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, metropoliitta Elia.

17.9. Iltahartaus klo 18.50, kanttori Varvara Merras-Häyrynen.

22.9. Liturgia klo 11, kirkkoherra Ville Kiiveri.

5.10. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, kirkkoherra Paavo Ratilainen.

6.10. Liturgia klo 11, kirkkoherra Timo Tynkkynen.

14.10. Aftonandakt kl. 19.15, fader Heikki Huttunen.

15.10. Iltahartaus klo 18.50, pastori Heikki Honkamäki

20.10. Liturgia klo 11, kirkkoherra Paavo Ratilainen.

26.10. Aamuhartaus, klo 6.15 ja 7.15, apulaisprofessori Pekka Metso

29.10. Aftonandakt kl. 19.15, fader Heikki Huttunen

3.11. Liturgia klo 11, kirkkoherra Markku Salminen.

19.11. Iltahartaus klo 18.50, metropoliitta Arseni

23.11. Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.15, konservaattori Antti Narmala

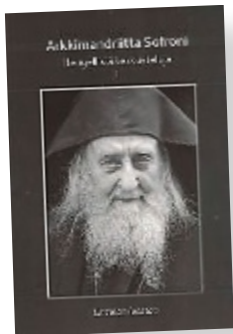
Liturgia radioidaan noin joka toinen sunnuntai. Tämän vuoden alusta lähtien kirkko on lisännyt myös ort.fi -sivustolle striimattavien palvelusten määrää. Kirkko striimaa mm. kaikki suurten juhlien palvelukset, jos niitä ei ole voi seurata Yleisradion kanavien kautta. Kevätkaudella striimausten pääpaino on suuren paaston palveluksissa.

Ortodoksiset aamuhartaudet lähetetään kuukauden kolmantena lauantaina ja iltahartaudet kuukauden kolmantena tiistaina. Liturgia lähetetään sunnuntai-sin klo 11 alkaen, Iltahartaudet tiistaisin klo 18.50 ja aamuhartaudet lauantaisin klo 6.15. ja 7.15. YLE Radio 1. Radiopalvelukset ja -hartaudet ovat kuunneltavissa Yle Areenassa.

De svenska radiogudstjänsterna och andakterna sänds i Radio Vega.

Koltankieliset radiohartaudet lähetetään Yle Saame (Yle Sápmi) -kanavalla, jota voi kuunnella netin kautta kaikkialla Suomessa.

Jumalan tuntemisen tiellä

Arkkimandriitta Sofroni:
Hengellisiä keskusteluja I
Suom. nanna Ksenia
Lintulan luostari 2019, 296 s.

Arkkimandriitta Sofroni Saharovin (1896–1993) opetuksista koottu teos *Hengellisiä keskusteluja I* on suomenkielisen ortodoksisen käännöskirjallisuuden viimeisin uutuus. Pyhittäjä Siluan Athoslaisen oppilaana ja Essexin Pyhän Johannes Kastajan luostarin perustajana tunnettu

arkkimandriitta Sofroni on pitänyt teokseen valitut opetuspuheen-
sa 1990-luvun alkuvuosina luostarinsa nuorelle kilvoittelijapolvelle.
Vuosituhannen alussa julkaistun venäjänkielisen kokoelman on nyt
suomentanut ja julkaissut Lintulan luostari.

Teoksen puheet käsittelevät laajasti hengellisen elämän ja erityisesti luostarikilvoituksen kysymyksiä. Punaisena lankana läpi kirjan kulkee ajatus kristillisen kilvoituselämän päämäärästä, Jumalan tuntemisesta ja Hänen kaltaisuutensa tavoittamisesta, sekä tähän päämäärään pyrkimisestä Kristuksen muistamisen, synnin välttämisen, rakkauden ja koko maailman puolesta kannetun rukouksen kautta. Näiden suurten teemojen ohessa teos käsittelee myös monia muita aikamme kysymyksiä.

Koska kirjan opetukset on kirjoitettu ylös luostariveljestön sisäisissä keskusteluissa pidetyistä puheista, niiden ilmaisulle on omi-

naista tietty vaikeaselkoisuus, mutta samalla lämminhenkisyys ja omakohtaisuus. Rukouksen innoittamana ja ilman muistiinpanoja puhuneen vanhuksen omalaatuinen tapa ammentaa sanomansa pyhittäjä Siluanin ja Raamatun opetuksista tai omista rikkaista kokemuksistaan herättää sanat henkiin. Lukija ei voi välttyä ajattelemasta, että miehen sanoissa on jotakin erityistä, painavaa ja koeteltua. Vanhus tuntuu opettavan – uskaliasta vertausta käyttäkseni – ”kuin se, jolle on annettu valta”.

Arkkimandriitta Sofronin ajatteluun syventymisen kannalta hänen muun tuotantonsa tunteminen on *Hengellisiä keskusteluja* lukiessa eduksi, sillä hän viittaa puheissaan usein omiin kirjoituksiinsa. Itsessäänkin käsillä oleva kokoelma on kuitenkin paljon antava teos, josta hänen ajatteluunsa tutustumisen voi hyvin aloittaa. Suomeksi kaikkia isä Sofronin teoksia ei ole vielä saatavilla, mutta kuten kirjan nimen perässä oleva järjestysluku antaa olettaa, lisää lienee lu-
vassa lähiaikoina.

Arkkimandriitta Sofronin *Hengellisiä keskusteluja I* on arvokas lisä ortodoksisen hengellisen kirjallisuutemme tarjontaan. Puheitten painotus on luostarielämässä, mutta teoksen perussanoma on muuttujat muuttaen sovitettavissa myös jokaisen seurakuntalaisen elämään. Tätä teosta voi suositella varauksetta kaikille hengellisen elämänsä syventämisestä kiinnostuneille ja siihen innoitusta kaipaaville lukijoille.

Pastori Kaarlo Saarento

Levy

Hengellistä lohdutusta

Pyhiinvaeltajien lauluja
Maria Takala-Roszczenko, Ilona Lehmus,
Valeria Ratilainen, Markun Hänninen
Filantropia ry

Vastikään ilmestynyt äänite *Pyhiinvaeltajan lauluja* (Filantropia ry, 2019) on kiinnostava

kokoelma hengellisiä ortodoksia lauluja slaavilaisesta perinteestä suomeksi sovitettuna. Laulut ovat varmasti monelle uusia ja tuoreita, mutta kuulijan korva taipuu helposti niiden sointimaailmaan. Levyn musiikki on esitetty kirkkomusiikin ammattilaisista koostuvalla a cappella -lauluryhmällä tai kitaran säestämänä. Osittain vapaaehtoistyönä ja opiskelijavoimin valmistuneen äänitteen tuotto on suunnattu tukemaan Filantropia ry:n diakonia- ja lähetystyötä.

Vaikka tekijät ovat vaihtuneet, levyn voisi mieltää sisarukseksi vuonna 2017 julkaistulle äänitteelle Ruusutarhan keskelle – Pyhiinvaeltajan lauluja, sillä molempien taustalla on PSHV:n julkaisema ja kirkon piirissä lämpimän vastaanoton saanut Pyhiinvaeltajan lauluja -nuottikirja (2014). Siinä missä aiemmin ilmestyneen levyn laulut on koottu pääosin Balkanin seudulta ja Georgiasta, uusi levy keskittyy nimenomaan itäslaavilaiseen lauluperinteeseen. Levystä muodostuukin sekä sisällöltään että tyyliltään yksinkertainen ja ehjä kokonaisuus.

Laulujen aiheet käsittelevät monipuolisesti ortodoksista uskoa ja hengellistä elämää. Levyllä on Jumalanäidille osoitettuja, luostarielämästä ja pyhistä kertovia sekä kirkkovuoden juhliin liittyviä lauluja. Joukkoon on valittu useita sellaisia lauluja, joihin moni laulaja tai kuulija on ehkä seurakunnissakin jo tykästynyt niiden mieleenpainuvien melodoiden ansiosta – mainittakoon vaikkapa laulut ”Puol-taja maailman”, ”Eteesi, Oi Kuningatar” ja ”Valamo, luostarimme”.

Yleinen tunnelma on hillitty ja rauhoittava, hiukan melankolinenkin. Esiintyjinä on enimmillään neljä laulajaa akustisen kitaran säestämänä, vähimmillään äänessä on laulaja yksin. Etenkin näissä yksinlauluissa musiikki tulee lähelle kuulijaa, vaikutelma herkkä ja meditatiivinen. Laulut ovat saaneet vaikutteita kansanmusiikista, ja se on osattu huomioda laulukohtaisesti myös esitystavassa: esimerkiksi ”Laulu vaeltajasta” on saanut hienoa kansanlaulumaista sävyä.

Vaikka musiikki siirtyy nykypäivänä hyvää vauhtia suoratoistomuotoon, Pyhiinvaeltajan lauluilla on varmasti käyttöarvoa CD-levynä. Yhdessä Pyhiinvaeltajan lauluja -nuottikirjan kanssa se sopii hyvin seurakunnan eri toimintaryhmien käyttöön ja kuorojen harjoittelun tueksi. Erityisen hyvin se sopii kotona kaikessa hiljaisuudessa kuunneltavaksi – ja mukanaikin laulettavaksi – kelle tahansa lepoa tai hengellistä lohdutusta kaipaavalle.

Kanttori Maria Mentu

О земном и Небесном

«Ищите же прежде Царства Божия и правды Его, и это все приложится вам» (Мф. 6,33)

Человек создан Богом существом, стоящим на границе двух миров – материального и идеального. Он призван Богом к личному и свободному бытию, которое должно найти свою реализацию как в вещественном, так и духовном мире. Сложность двойственности человеческой природы состоит в том, что законы бытия мира материального и духовного существенно отличаются друг от друга, а наш личный многолетний опыт земной жизни во многом не применим в ее духовной составляющей.

Господь в Своей промыслительной заботе о нас всегда знает в чем мы в данный момент времени нуждаемся. Человеку очень сложно самому расставить в своей жизни истинные приоритеты. Даже христианину, который имеет личный опыт Богообщения, всегда сложно сделать единение с Богом центром своего земного бытия так, чтобы оно стало для него действительно «единым на потребу». Данная «удобо-преклонность ко греху» является следствием грехопадения первых людей, когда телесная составляющая человеческой природы приобрела власть над ее духовной половиной.

Человек сотворен по образу и подобию Божьему, поэтому по своей внутренней природе призван к святости и личностному обожению. При этом данное стремление становится для него тяжелым духовным подвигом, в свою очередь, как нарушение Божественных заповедей превращается в некий «запретный плод» к обладанию которым человек стремится всем своим существом. Эту раздвоенность духовных помыслов и чувственных стремлений в человеке с горечью описывает апостол Павел, восклицая: «Желание добра есть во мне, но чтобы сделать оное, того не нахожу. Доброго, которого хочу, не делаю, а злое, которого не хочу, делаю» (Рим. 7, 18-19).

Таким образом, духовная брань человека состоит в преодолении своей повседневной «телесности», которая выражается в его повышенной чувственности, убежденности в ограниченности своих сил и безусловной подчиненности так называемым «законам природы». Своим Боговоплощением Христос принял на себя нашу телесность и умер на Кресте, Воскрес и Вознесся на Небо, где пребывает в Своем обновленном теле в Единстве Пресвятой Троицы. Этим Бог показывает нам

надмирность человеческой природы, способной полностью раскрыться через веру в Бога и тесное единение с Ним.

Благодаря Христовой Жертве мы обрели свободу. «Стойте в свободе, которую даровал нам Христос» (Гал. 5,1), – обращается к нам апостол Павел. Единжды сделав свой выбор, мы призваны Господом идти по пути духовного восхождения, ежеминутно преодолевая в себе духовные слабости и побеждая грех. Все это становится возможным благодаря Божественному Дару Веры. При этом человеку необходимо отделять религиозную веру в Бога от привычного для него понятия веры как части собственного сознания. Мы склонны многому верить, и объект веры является для нас абсолютно реальным, поскольку мы сами наделяем его бытием. Но мистический опыт веры в Бога уникален, поскольку здесь вовсе не человек является центром принятия решения во что или в кого верить. Бог существует безусловно и Ему не нужно наше разрешение на личное бытие, поскольку оно имеет основание в Нем Самом: «Я есмь Сущий» (Исх. 3,14). Он один является Первопричиной всего сущего: «Я есмь Альфа и Омега, начало и конец» (Откр. 1,8), весь тварный мир существует лишь благодаря Благодати Его Любви.

Вера меняет не Бога по отношению к нам, а нас и наше собственное сознание. В Таинстве Крещения мы «облекаемся в нового человека» (Еф. 4, 24), благодаря вере мы разрываем границы нашего тварного мира. Вспомним момент, когда апостол Петр, движимый верой, пошел по водам, нарушая все «естественные» законы. Нам кажется это чудом, поскольку по воде ходить невозможно, но Евангелие указывает здесь на другое чудо – на подвиг веры. Бог есть Законодатель и по Его Воле миром управляют созданные Им же законы природы, поэтому Он без всякого усилия волен по собственному желанию изменять их привычное течение. Истинным смыслом любого чуда является не само действие Божественной Благодати, а цель с которой Бог его совершает. Апостол Петр шел по водам, пока искренне верил, что это возможно, но естественные человеческие сомнения в паранормальности происходящего привели к ослаблению его веры, и он начал тонуть. Здесь мы видим, что вера – это в первую очередь доверие

Богу, желание свободно следовать Его Воле, преодоление в себе самости, страхов и сомнений. В этом контексте уже не кажутся некой поэтической метафорой слова Спасителя о том, что: «Если кто скажет горе сей: «поднимись и ввергнись в море», и не усомнится в сердце своем, но поверит, что сбудется по словам его, – будет ему, что ни скажет» (Мк. 11,23).

Оущая веру подобным образом мы перестанем находиться в слепом самоуспокоении, говоря в себе: «Я человек верующий», вспомним, что подобным образом говорили и фарисеи, называя себя «сынами Авраама». Вера станет для нас не неким безусловным фактом нашего выбора, а тем Божественным Даром, который нам необходимо каждый день вновь и вновь испрашивать у Бога, подобно святому апостолу Петру, говорящему: «Верую, Господи! помоги моему неверию» (Мк. 9,24). Тогда наше собственное бытие на Земле наполнится личным опытом пребывания в Боге, а стало быть, и истинным его смыслом, вера станет основанием твердой уверенности в вечности нашего бытия, которое начинается уже здесь и сейчас ощущением надмирности нашей человеческой природы и послужит для нас окончательным преодолением границы между земным и Небесным.

протоиерей Константин Стрекачев

VUOSIKOKOUS- KUTSU

Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskunta ry:n vuosikokous pidetään lauantaina 19.10.2019 alkaen kello 15.30 Valamon luostarin kulttuurikeskuksen salissa osoitteessa Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Veljeskunnan vuosikokoukseen voivat osallistua kaikki veljeskunnan alaosastojen jäsenet. Tervetuloa!

PYHIEN SERGEIN JA
HERMANIN VELJESKUNTA

Kiitosakatistos
CD-levy á 20 €
+ toim.kulut

Pyhiinvaeltajan Lauluja
CD-levy á 20 € + toim.kulut

TILAUSOSOITE:
Filantropia
PL 236
00101 Helsinki tai
filantropia@ort.fi

Filantropia
ORTODOKSISEN KIRKON
KANSAINVÄLINEN DIAKONIA
JA LÄHETYSTYÖ

AAMUN KOITTO

Kyllä, haluan tilata Aamun Koitto -lehden
(viisi numeroa vuodessa)

Tilaushinnat 1.1.2014 alkaen	Alv. 0 %	Alv. 10 %
☐ Kestotilaus 5 nroa, kotimaa	35 €	39 €
☐ Määräaikainen 5 nroa, kotimaa	35 €	39 €
☐ Opiskelijatilaus 5 nroa, kotimaa	30 €	33 €
☐ Tutustumistarjous 3 nroa, kotimaa	21 €	24 €
☐ EU-maat, 5 nroa	50 €	55 €
☐ Muut maat, 5 nroa	55 €	61 €
☐ Olen ort. srk jäsen		

Lehden saajan nimi

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Puhelin

Sähköposti

Maksajan (ellei saaja) nimi

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Puhelin

Sähköposti

Tunnus 5005390
70103 Vastaus-
lähetykset
**AAMUN
KOITTO**

Vastanottaja
maksaa post-
maksun (vain
tilaukset)

Sydämelliset kiitokset

korkeasti pyhitetty arkkipiispa Leo, korkeasti pyhitetty metro-
poliitta Arseni, Jyväskylän papisto ja Saarijärven seurakuntalaiset
saamistamme kunnianosoituksista Pyhän Karitsan ritarikunnan
ensimmäisen luokan merkistä ja piispallisesta siunauskirjasta
Saarijärven tsasounan 30-vuotisjuhlassa.

Iida ja Paavo Heimonen

Puuristi

- * Valmistettu lehtikuusesta.
- * Koko: n.160cm x 80cm.
- * Saatavana puuvalmiina tai valkoiseksi sävytettynä
- * Nimilaatta myös saatavana

Verstas Wiinimäki
verstas@wiinimaki.fi
www.wiinimaki.fi
gsm: +358401897109
Lappeenranta

*Aamun Koiton
seuraava numero ilmestyy
21.10.2019 ja sen
teemana on "Koti".*

Luomakunta ja lähimmäinen -seminaarit elo-syyskuussa

Filantropia järjestää yhteistyössä kirkon ja PSHV:n kanssa kaksipäiväiset seminaarit kirkon jokaisen hiippakunnan alueella elo-syyskuussa. Päivien teemat ovat "Monikulttuurisen yhteisön rakentaminen" sekä "Luomakunta ja kristityn vastuu".

Luomakunta ja lähimmäinen-seminaarit on tarkoitettu kirkon ja seurakuntien työntekijöille ja vapaaehtoisille sekä kaikille aiheesta kiinnostuneille.

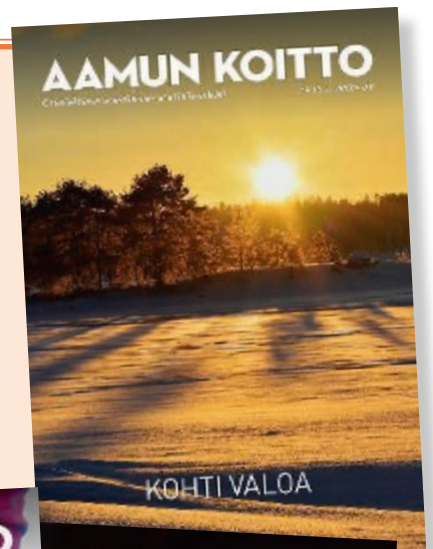
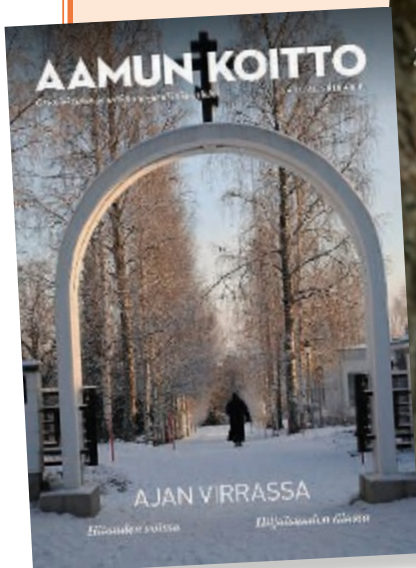
Seminaaripaikkakunnat ovat: Helsinki 30.-31.8., Joensuu 6.-7.9., Kajaani 20.-21.9.

Lisätietoja: riina.nguyen@ort.fi.

Tilaa läheiselle lahjaksi Aamun Koitto!

Lisätietoja: www.aamunkoitto.fi

Pyhien isien opetuksia mammonasta

Mammonaan kiintyminen kehitty kolmesta aiheesta: nautinnonhimosta, turhamaisuudesta ja epäuskosta. Pahin näistä on epäusko. Nautinnonhaluinen rakastaa rahaa siksi, että voisi sen avulla antautua nautiskeluun. Turhamainen taas siksi, että saisi sen avulla kunniaa. Mutta epäuskoinen rakastaa rahaa kätkeäkseen ja säilyttääkseen sen, sillä hän pelkää nälänhätää, vanhuutta, sairautta, maanpakoa tai muuta sellaista. Hän panee toivonsa mammonaan eikä Jumalaan, kaiken Luojaan, joka huolehtii kaikista luoduistaan aina vähäisimpiä olentoja myöten.

On neljänlaisia ihmisiä jotka haalivat mammonaa: edellä mainittujen kolmen lisäksi neljäntenä on hyvä taloudenhoitaja. Hän on ainoa, joka tekee oikein, sillä hän kokoaa varoja pystyäkseen aina antamaan jokaiselle sen mitä hän tarvitsee.

Pyhä Maksimos Tunnustaja

Profeetta sanoo: *"Jos rikkautta karttuu, älkää siihen sydäntänne kiinnittäkö"* (Ps. 62:11).

On suurta tyhmyyttä kiinnittää sydämensä rikkauteen ja luottaa turmiolliseen rahanahneuteen. Älä sen tähden pane toivoasi katoa-

vaan rikkauteen äläkä tavoittele kultaa, sillä on sanottu, ettei anastaja saa periä Jumalan valtakuntaa. Luota ainoastaan iankaikkiseen ja elävään Jumalaan, kaiken Luojaan, äläkä kultaan tai hopeaan, sillä ne ovat ihmiskäden tekoa. Rikkaus katoaa lyhyemmässä ajassa kuin sinä olet sitä kartuttanut.

Älä ole ahne äläkä saita, vaan auta aina tarvitsevia, ettei epäusko saisi sinua valtaansa. Älä pelkää köyhtyväsi maailmassa, jos teet jotakin hyvää. Maailma on ollut jo kauan olemassa, mutta mikään ei siinä ole vielä ehtynyt. Aurinko ei ole muuttunut, joet eivät ole kuivuneet, maa ei ole lakannut tuottamasta elintarpeita, kultaa ja hopeaa, eikä lakkaa niin kauan kuin maailma pysyy. Toinen menee maahan, toinen siitä tulee, niin on laita kullan ja hopean samoin kuin kaiken, mitä me elämässämme tarvitsemme.

Älä himoitse vierasta tavaraa, sillä sinun on kohta jätettävä omasikin. Älä keräile kaikenlaista tavaraa, sillä täältä lähtiessäsi et voi viedä mitään mukana. Alastomana sinä olet tullut maailmaan, tyhjin käsin sinun täytyy täältä lähteäkin. Monet ovat omistaneet paljonkin, mutta ovat jättäneet kaiken tänne ja lähteneet täältä tyhjin käsin ja paljastetuin sieluin. Älä halua äläkä toivo itsellesi suuria

rikkauksia, ettet tulisi sen rikkaan miehen kaltaiseksi, joka hajotti pienen vilja-aittansa ja rakensi sijaan suuren ja sanoi:

"Sielu, sinulla on paljon hyvää tallessa moneksi vuodeksi; nauti lepoa, syö, juo, iloitse" (Luuk. 12:19),

mutta joka sai kuulla Herran sanat:

"Sinä mieletön, tänä yönä vaaditaan sielusi sinulta pois; kenelle sitten joutuu se, minkä olet varannut?" (Luuk. 12:20)

Älä tavoittele paljoa, vaan ole kiitollinen vähästäkin. Kaikki haluavat paljon, etsivät enempää ja yrittävät saada kaiken, mutta lähtiessään täältä he eivät voi ottaa mukaansa vähäisintäkään. Parempi on omistaa vähän ja olla siitä kiitollinen kuin järjettömästi tavoitella suuria, sillä profeetta sanoo:

"Vanhurskaan vähä vara on parempi kuin monen jumalattoman tavarain paljous" (Ps.37:16).

Sinä jätät kerran kaikki, sinut saatetaan viimeiseen lepoon, ja sinun sielusi siirtyy alastomana ajan tuolle puolen.

Pyhä Dimitri Rostovilainen